

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

3.1.1. PLANSKO RAZDOBLJE

Ukupni planski period ovoga Plana je petnaest godina, dakle do 2018. godine. U ovisnosti o gospodarskim, demografskim i ostalim kretanjima u Općini, Županiji i Republici Hrvatskoj, potrebne su izrade *Izmjena i dopuna* ovoga Plana i prije tog roka. Ovim Planom predviđeno je nekoliko *planskih perioda novelacija* u okviru kojih je moguće i potrebno vršiti određene izmjene i dopune Plana kao bi se dopunili ciljevi postavljeni ovim Planom u skladu s novim saznanjima i potrebama za odgovarajućim prostorno-planskim rješenjima. Pretpostavlja se da će biti potrebno izvršiti izmjene i dopune Plana u intervalima ne dužim od pet godina. Kumuliranjem nekoliko *novelacija* i većeg broja novih saznanja, u određenom trenutku bit će potrebno izraditi i novi PPUO ne čekajući nužno završetak ovim Planom planiranog planskog perioda od petnaest godina.

3.1.2. RAZVOJ I URBANIZACIJA

U okviru prostorne i gospodarske strukture Županije, razvoj i urbanizacija područja Općine temelji se na: budućoj boljoj prometnoj povezanosti sa susjednim općinama, gospodarskim planovima razvoja, zaustavljanju negativnih demografskih kretanja i raznim načinima zaštite prostora u širem smislu, a što je u skladu s postavkama županijskog prostornog plana. Procesi primarne urbanizacije ograničiti će se unutar građevinskih područja koja su smanjena u odnosu na važeću prostorno-plansku dokumentaciju.

Općina će zadržati položaj u hijerarhiji Općina/Gradova Županije kako to i predviđa PP Županije. Općinsko učešće u općem gospodarskom kretanju Županije moglo bi biti sve značajnije obzirom na veličinu Općine, te planirani tijek razvoja. Učešće će se očitovati najviše u sudjelovanju u korištenju energetske izvora, zbrinjavanju otpada, prometu te poljodjelstvu.

U građevinskim područjima Općine ovim Planom nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces građenja naselja, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa. Dijelom spontani procesi širenja i građenja naselja ovim se planom usmjeravaju planskim širenjem i planskom zauzimanju prostora, ujednačavanju razlika potreba za prostorom (osobito za stambenu i gospodarsku izgradnju) i stvarnih mogućnosti prostora da prihvati potrebe.

Prostornim rješenjima se u granicama prostornih mogućnosti ostvaruju pretpostavke za razvoj područja naselja Općine. Od 5 naselja u Općini tri naselja iskazuju viši stupanj urbanizacije (Stari Jankovci, Novi Jankovci i Slakovci), a dva su obilježja nižeg stupnja urbanizacije (Srijemske Laze i Orolik).

Plan nastoji elemente razvojnih procesa općinskih prostora i neujednačenost razvoja prostornih cjelina, usmjeriti ka osiguravanju mogućnosti za usklađeniji prostorni razvitak. U tome smislu prostorne pretpostavke razvoja, koje se donose ovim Planom su:

- određivanje područja za razvoj gospodarstva;
- planiranje poboljšanja infrastrukturne opremljenosti naselja u prostoru Općine (osobito izgradnje kvalitetnijeg vodoopskrbnog sustava, sustava odvodnje otpadnih voda, poboljšanje elektroopskrbe i te zbrinjavanja otpada);
- planiranje rekonstrukcije postojećih prometnica, kao i planiranje izgradnje nove lokalne prometne mreže,

- određivanje lokacija za šport i rekreaciju kao polazišta za razvoj turističkoj djelatnosti,
- predviđanje bolje opremljenosti naselja u skladu s razinom središnje važnosti planirane Strategijom i Programom razvoja R. Hrvatske i PP Županije;
- predviđanje izrade Urbanističkih planova uređenja (UPU) i Detaljnih planova uređenja (DPU) za odabrana područja određena ovim Planom ili područja za koja će se takve odluke donijeti Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine.

3.1.3. SUSTAV NASELJA I RAZMJETAJ FUNKCIJA PO NASELJIMA

U Općini s 5216 stanovnika i 5 naselja, razvoj naselja slijedi geoprometna obilježja prostora. Promatrano na razini Općine naselja su linearno prostorno raspoređena duž glavne državne ceste koja prolazi središnjim dijelom Općine. Promatrano na razini naselja većina ih je okomita na taj smjer šireći se poprečno i koristeći prednosti topografije. Posebnost sustava čini prostorni odnos naselja Stari i Novi Jankovci. Ova naselja su prostorno fizički pa dijelom i funkcionalno povezana premda zbog administrativne podjele i izduženosti prostora kojeg zauzimaju imaju odvojenu lokalnu upravu (MO). Za navedeni općinski sustav naselja, u okviru su jasno određene veze, može se reći da je razvijen *sustav* naselja. Naselje Stari Jankovci i Slakovci imaju temeljne uslužne funkcije na razini lokalnog središta, a ostala naselja su bez središnjih funkcija osim škola i poneke trgovine.

Za uspostavljanje sustava naselja i središnjih naselja u okviru toga sustava važan je raspored uslužnih djelatnosti. Kako su sva naselja smještena u središnjem dijelu Općine i usko povezana s državnom cestom D-46, to je u Starim Jankovcima koncentriran i najveći broj postojećih i planiranih funkcija.

Osnovne škole nalaze se u naseljima Starim Jankovcima, Srijemskim Lazama, Slakovcima i Oroliku. Obzirom na demografsko stanje ne planira se veće širenje građevina u funkciji obrazovanja. Manje nova škola predviđa se u Novim Jankovcima.

Dječji vrtići se planiraju izgraditi u Starim Jankovcima i Slakovcima.

U naseljima Starim Jankovcima, Srijemskim Lazama, Slakovcima nalazi se ambulanta opće medicine. Nema specijalističkih ambulanta. Planira građenje nove ambulante u Starim Jankovcima i organizacija nove ambulante u Oroliku.

Za potrebe kulture nema posebno izgrađenih prostora pa se koriste škole (školski prostori, učionice, knjižnice i sl.). Crkve su izgrađene i obnovljene poslije domovinskog rata u svim naseljima osim u Oroliku u kojem se bogoslužje privremeno održava u prostorijama mjesnog odbora.

Upravne funkcije koncentrirane su u Starim Jankovcima u kojima je sjedište općine - funkcije lokalne samouprave i one će se zadržati na razini općinskog centra.

Poštanski ured su u Starim Jankovcima, Slakovcima i Oroliku. U sva četiri općinska naselja nalazi se više trgovačko-ugostiteljskih sadržaja.

Vatrogasni domovi nalaze se u Starim Jankovcima, Novim Jankovcima i Slakovcima.

Benzinska stanica nalazi se u Starim Jankovcima.

U svim naseljima Općine planira se uređenje postojećih ili proširenje športsko-rekreacijskih sadržaja za potrebe stanovnika naselja.

Uvažavajući geografske datosti, Planom je preuzet stvarni postojeći sustav hijerarhije središnjih naselja, koji je samo preciznije teorijski definiran i kategoriziran uz preporuku nadopune funkcijama središnjeg značaja pojedinih naselja Općine, u skladu s procjenama potreba s terena, i u skladu s ciljevima razvoja Općinskog prostora. Škole nisu dovoljne da bi naselje uz trgovačke sadržaje uzdignule na razinu središnjih naselja. Trgovina je funkcija središnjeg značaja no ona jedva da odražava neki centralitet budući je to funkcija koju već ima skoro svako naselje.

Naselje prvog stupnja centraliteta¹ su Stari Jankovci. Naselje je središnje naselje Općine i ima sve potrebne sadržaje neophodne da bi se moglo svrstati u naselja prvog stupnja centraliteta: školu, ambulantu, organ uprave, poštu i trgovine. PP Županije naselje je svrstano u *veće lokalno središte* odnosno *manje razvojno središte*. Naselja bez centralnog značaja su sva ostala naselja Općine.

PROSTORNI RASPORED POSTOJEĆIH I PLANIRANIH OBJEKATA ZA OBRAZOVANJE, ZDRAVSTVO I SOCIJALNU SKRB

	OSNOVNA ŠKOLA	SREDNJA ŠKOLA	AMBULANTA	CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB	DOM UMIROVLJENIKA	DJEČJI DOM
Novi Jankovci						
Orolik	1		1*			
Slakovci	1		1			
Srijemske Laze	1					
Stari Jankovci	1		1*			

¹ Naselje prvog stupnja centraliteta je naselje koje im pet središnjih funkcija: školu, ambulantu, poštu, neku ured državne uprave koji može izdati neki službeni dokument i trgovinu općeg tipa - "samoposlugu". Naselja kojima nedostaje jedna ili dvije navedene funkcije spadaju u naselja nepotpunog centraliteta.

3.2. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA ORGANIZACIJA PROSTORA, OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

3.2.1. UTVRĐIVANJE GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Temeljni dokument prostornog razvoja Republike Hrvatske i pruža osnovne smjernice za planiranje koje utvrđuju cjelokupan društveni stav čuvanja i zaštite prostora. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske pobliže određuje stavove Strategije i normira veličinu građevinskog područja naselja po stanovniku. Prilikom utvrđivanja građevinskih područja uvažene su odredbe Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske i osobito odredbe Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije. Slijedeći parametre navedenih dokumenata prostornog uređenja pri izradi Prostornog plana uređenja općine Stari Jankovci težilo se najpovoljnijem rješenju građevinskih područja naselja koje će Općini osigurati prostorni razvoj u okviru zadanih uvjeta i ciljeva zaštite prostora i demografske revitalizacije.

Granice građevinskih područja određene su na temelju postojeće i planirane namjene i korištenja prostora. Pri izradi granica građevinskih područja poštovane su kada je to bilo opravdano postojeće granice građevinskih područja te korigiranje prema novim pojavama i procesima u prostoru Općine i prema preporukama Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije. Kao činitelj pri planiranju građevinskih područja naselja pretpostavljeno je zaustavljanje negativnih demografskih tokova, omogućavanje višeg standarda življenja i potreba novih domaćinstava. Kako se postavljeni standardi ne bi prekoračili već prilikom izrade Prijedloga Plana, građevinska područja naselja planirana su samo oko postojećih izgrađenih jezgri naselja i to kao kompaktne zaokružene cjeline. Nisu prihvaćeni zahtjevi kojima se traži uključivanje pojedinih izdvojenih k.č. zemljišta u građevinsko područje naselja, kako zbog činjenice da bi takvo građenje opteretilo Općinu pri izgradnji komunalne infrastrukture, tako i zbog toga što bi takva rješenja narušila obvezne kriterije planiranja građevinskih područja naselja i zaštite prostora. Površine građevinskih područja zadržane su u okviru planskih opredjeljenja, a građevinske površine naselja u okviru su očekivanih veličina građevinskih područja naselja prema Prostornom planu Vukovarsko-srijemske županije. Planiranje građevinskih područja temelji se na:

- procjeni demografskog rasta/stagnacije stanovništva Općine u planskom razdoblju za koji se donosi ovaj Plan;
- potrebama i opravdanim zahtjevima za realizaciju gospodarskih programa razvoja,
- procjenama mogućnosti uklapanja postojećih građevina u građevinska područja planirana ovim Planom,
- tradicijskim obilježjima građenja naselja,
- utvrđenim izgrađenim dijelovima građevinskih područja;
- obilasku terena i zahtjevima stanovnika,
- važećim građevinskim područjima na dan stupanja na snagu PPŽ Vukovarsko-srijemske.

Općinu Stari Jankovci čini većim dijelom poljodjelski prostor koji prekida nekoliko linearnih struktura naselja. karakteristična je veza stambene i proizvodne jedinice što se uzima u obzir prilikom određivanja građevinskih površina pojedinih građevinskih parcela koje su time postale nešto veće. Pretežito građevinsko područje obuhvaća zemljište građevinskih parcela do dubine od 80,00 metara od regulacijske linije postojeće ili planirane prometnice. Težilo se očuvanju povijesne strukture tipologije izgradnje (tamo gdje je još prepoznatljiva). Zato je bilo nužno planirati manju gustoću izgrađenosti da bi se dubljim parcelama omogućio smještaj gospodarskih zgrada i da bi se zadržao karakterističan udio voćnjaka, vrtova i gajeva uz stambenu jedinicu koji čini obris i sliku naselja. Sva naselja na području Općine imaju u određenoj mjeri očuvanu povijesnu sliku naselja, strukturu i morfologiju, te se je pri utvrđivanju građevinskih područja naselja vodilo računa ograničenjima i preporukama:

- za nove gradnje prvenstveno je uputno koristiti neizgrađen prostora unutar naselja (dijeljenjem velikih parcela, smanjenjem agrarnih dijelova okućnica, ispunom unutar blokova uz

- zadržavanje tradicijskih vrtova i voćnjaka između dvaju stambenih prometnica, izgradnjom praznih i "preskočenih" parcela, zamjenskom gradnjom na mjestu starih i dotrajalih kuća, itd.), a pri tome naselja ne širiti na vanjskim rubovima;
- važna proširenja građevinskih područja moraju se oblikovati tako da podržavaju izvornu tipologiju naselja;
 - ograničiti linearno širenje sela uz jače prometnice, koje u konačnici može rezultirati nepoželjnim spajanjem bližih susjednih naselja u nečitljivu aglomeraciju bez identiteta;
 - za izdvojene gospodarske točke koje su nastale izvan naselja ("salaši" i sl.) ne treba širiti građevinsko područje niti dozvoliti novu gradnju budući da je riječ o specifičnom tipu izgradnje u agrarnom zaleđu sela, koje nikada nije generiralo nastanak novih naselja,
 - sve poznate ili indicirane arheološke zone izuzete su iz građevinskog područja,
 - nastojanje da se izbjegnu velike neprekinute površine građevinskih područja,
 - nastojanje da odnos izgrađeno-neizgrađeno ne pređe odnos 1:1;
 - čuvanje vrijednoga poljodjelskog zemljišta;
 - čuvanje predjela zaštite kulturnog i prirodnog nasljeđa (građevine i površine za zaštitu urisane su na listovima u grafičkom dijelu plana),
 - ograničenja odnosno zabranu građenja unutar zaštitnih pojasa infrastrukture.

U građevinskom području dozvoljena je izgradnja (obnova):

- stambenih zgrada;
- stambeno-poslovnih zgrada (stambene zgrade združene s uslužnim, obrtničkim, trgovačkim i drugim djelatnostima);
- gospodarskih zgrada (obrtničke radionice, mali proizvodni pogoni ako zadovoljavaju uvjete zaštite);
- zgrada javnih namjena ili s javnim sadržajima;
- uslužnih djelatnosti (društvene, trgovačke, turističke samostalne i u kombinaciji sa stanovanjem).

Građevinska područja za gospodarske zone određuju se za gradnju, poslovnih, servisnih, skladišnih i komunalnih objekata, građevinskih pogona i pogona za preradu raznih sirovina i drugih sličnih gospodarskih objekata. Dozvoljeno je graditi ili obnavljati i prilagođivati postojeće gospodarske zgrade za obrtničke radionice i male proizvodne pogone, ako nije ugrožen život i rad ostalih stanovnika naselja i ako to uvjeti zaštite kulturne i prirodne baštine dozvoljavaju.

Zbog nepostojanja i nemogućnosti izrade stručnih studija, tijekom izrade ovoga plana, neki od ovih činitelja su uzimani u obzir na temelju obilaska terena i drugih raspoloživih podataka. Pri provedbi ovoga plana potrebno je obratiti pozornost na eventualna dodatna ograničenja o kojima u vrijeme izrade plana nisu bile dostupne informacije te s njima uskladiti uvjete korištenja i građenja.

Planom su predviđena smanjenja građevinskog područja. Važeće građevinske površine naselja se u cjelini smanjuju, premda se negdje i osnivaju nove (minimalno i u pravilu za potrebe proizvodnih gospodarskih funkcija). Izvršene izmjene imale su cilj zadovoljiti potrebe i zahtjeve korisnika prostora i uvažiti obvezna ograničenja koja određuju propisani uvjeti korištenja prostora, morfologija terena, zaštita kulture i prirodne baštine.

3.2.2. OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE PROSTORA

Prostor Općine sastoji se od: prostora namijenjenog za građevinska područja, prostor izvan građevinskih područja, te prostor prometnih i infrastrukturnih koridora. Građevinska područja namijenjena su za: građevinska područja naselja, građevinska područja za gospodarsku izgradnju,

građevinsko područje za šport i rekreaciju, građevinsko područje za poslovno-komunalnu namjenu i građevinsko područje za ugostiteljsko turističku namjenu te groblja. Površine izvan građevinskih područja su: šumske površine, površine branjevina i šibljaka (privatnih i gospodarskih šuma), poljodjelske i vodne površine. Površine prometnih i komunalno-infrastrukturnih pojasa (koridora) su: površine cesta i željezničkih pruga, pojasi energetske vodova i ostale infrastrukture.

3.2.2.1. Građevinska područja naselja

U sklopu ovih prostora predviđaju se građevinska područja naselja za pretežito obiteljsku stambenu izgradnju sa svim pratećim sadržajima javne i društvene namjene, prihvatljivim u građevinskim područjima naselja. To su uglavnom postojeće izgrađene površine naselja uz manja proširenja na nove površine. Predviđene površine građevinskih područja su ukupno manje od dosadašnjih.

3.2.2.2. Građevinska područja za gospodarsku izgradnju

U sklopu građevinskih predjela predviđenih za gospodarsku namjenu planira se izgradnja primarno za potrebe smještaja proizvodnog gospodarstva te različitih sadržaja potrebnih komunalnim servisima, za građevine koje zbog svoje namjene i veličine ne mogu biti smještene uz obiteljske zgrade i na obiteljskim građevinskim parcelama. Prije građenja obvezno je površine za gospodarske namjene kvalitetno prometno povezati te opremiti potrebnom energetskom i komunalnom infrastrukturom. Zabranjene su djelatnosti koje onečišćuju okoliš.

3.2.2.3. Građevinska područja za groblja s mrtvačnicom

Postojeća groblja nalaze se u: Starim Jankovcima, Novim Jankovcima, Srijemskim Lazama, Slakovcima i Oroliku. Sva se postojeća groblja se zadržavaju, a moguća su i proširenja. Na svim grobljima dozvoljava se gradnja nove ili rekonstrukcija postojeće mrtvačnice.

3.2.2.4. Građevinska područja za športsko-rekreacijsku namjenu

Športsko-rekreacijska namjena planirana je u svim naseljima. Postojeće površine mogu se širiti za športske terena i prateće građevine (klubovi, svlačionice, spremišta opreme i manji ugostiteljski sadržaji). Ugostiteljski, trgovački i uslužni sadržaji unutar građevina za šport i rekreaciju ne smiju zauzimati više od 20% bruto izgrađene površine zgrade osnovne namjene (športa i rekreacije). U svim naseljima potrebno je izgraditi manja dječja igrališta u sklopu građevinskih područja.

3.2.2.5. Šumske površine

Šumske površine i površine šumskoga zemljišta su visoke šume, te površine branjevina i šibljaka. Površine u privatnom vlasništvu su slabo korištene. Površine pod šumama se odnose na: šume kojima gospodari Uprava šuma Vinkovci i privatne šume. Gospodarenje šumama se vrši jednostavnom i proširenom biološkom reprodukcijom. Šume na području Vukovarsko-srijemske županije ugrožene su građenjem infrastrukturnih koridora, velikim promjenama vodnog režima (Spačvansko-Studvanska depresija uz nizvodni tok Bosuta) te odlaganjem komunalnog otpada na šumskom području. Zaštita šuma odnosi se posebno na cestovne koridore koji prolaze uz i kroz šumska područja te se na tim dionicama primjenjuju posebne mjere zaštite.

Podržavanje višestruke uloge i funkcije šuma i šumskih površina obuhvaća:

- očuvanja i održivog razvoja svih vrsta šuma i na njima temeljenih dobara, uključujući šumske terene kao i druga područja iz kojih se crpe blagodati šuma,
- očuvati šume od ogoljavanja i preusmjeravanja na druge tipove uporabe zemlje, pod utjecajem sve većih potreba stanovništva, širenja poljodjelstva, uključujući i nedostatak odgovarajućeg nadzora šumskih požara i neodržive komercijalne šumske radove,

- održati postojeće šume putem očuvanja i pravilnog gospodarenja, te održati i povećati pošumljena područja i šumski pokrov u određenim područjima, putem očuvanja prirodnih šuma, njihove zaštite, rehabilitacije i regeneracije te akcije pošumljivanja novih i već pošumljenih područja, kao i sadnju drveća u cilju održavanja ili pak vraćanja ekološke ravnoteže,
- djelovati na očuvanju šuma u reprezentativnim ekološkim sustavima i krajobrazima - prvenstveno autohtonih šuma,
- provoditi obnavljanje vegetacije u određenim ogoljelim gospodarstvima, radi suzbijanja opustošenja i sprječavanja erozije, kao i radi drugih zaštitnih funkcija i nacionalnih programa rehabilitacije šumskih površina,
- ostvariti razvoj i jačanje šuma zasađenih u neindustrijske svrhe s ciljem podržavanja ekološko prihvatljivih područja, odnosno regeneracije na odgovarajućim lokacijama,
- povećati zaštitu šuma od zagađivača, požara, nametnika i bolesti te drugih negativnih čovjekovih utjecaja na njih,
- istovremeno s prenamjenom šumskog zemljišta privoditi namjeni zamjenske površine.

Gospodarenje šumama vršiti će se prema šumskogospodarskoj osnovi koja se temelji na načelima biodiverziteta i obnovljivim resursima. Potrebno je razvijati sve funkcije šume u smislu njihova učinkovitijeg korištenja. Uništene šumske površine potrebno je obnoviti pošumljivanjem.

Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu šumskih i drugih prirodnih površina. Nema neplanske izgradnje zgrada sekundarnog stanovanja uz Bosut i rubna šumska područja. Gospodarske djelatnosti mogu se locirati u već formiranim zonama tih djelatnosti i tamo gdje to infrastruktura omogućava, bez zauzimanja površina šuma. Građenje građevina izvan građevinskog područja ograničava se tako da ne mogu nastajati nova naselja, ulice i grupe građevina, građevine uz obale vodotoka i šumsko zemljište.

Na šumskom području su nalazišta i eksploatacijska polja nafte i zemnog plina i kao takva su potencijalan izvor nepovoljnih utjecaja na prirodno okruženje. U izradi prostornog plana općine PPUO detaljnije su usklađene trase cestovne mreže s trasama sustava elektroopskrbe, plinoopskrbe, vodoopskrbe, odvodnje i telekomunikacija.

Sprječavanje i sanaciju erozije i bujica obuhvaća i dugoročno planiranje zajedničkog rješavanja zaštite od erozija sa šumarstvom i drugim zainteresiranim grupacijama. Vegetaciju i šume pritoka Bosuta treba očuvati zbog usporavanja erozije. Očuvanje raznolikosti krajobraza treba temeljiti na očuvanju šuma i prirodnih oblika vodotoka, a spriječiti građenje na izloženim lokacijama u krajobrazu.

Šume posebne namjene su šume namijenjene turizmu i rekreaciji te šume i dijelovi šuma za proizvodnju šumskog sjemena. Šume i dijelovi posebne namjene za znanstvena istraživanja, potrebe nastave te potrebama uređenim posebnim propisima. Šume su važan sastavni dio krajobraza. Izraz su lokalnog vizualnog identiteta i sudjeluju u oblikovanju njegove "slike".

3.2.2.6. Poljodjelske površine

Poljodjelske površine dvojako su razvrstane - kao poljodjelske površine u širim predjelima naselja koje se koriste za intenzivno poljodjelstvo (pretežito u sjevernom dijelu općine) te poljodjelske površine u južnom dijelu općine. Očuvanje vrijednog poljodjelskog zemljišta i osiguranje potrebnih novih površina za razvoj gospodarstva naglašava potrebu donošenja mjera za poticanje boljeg iskorištenja poljodjelskog zemljišta. Do zaživljavanja tih mjera proširenja građevinskih područja za potrebe proizvodnje mogu se odobravati na temelju konkretnih programa, a ne kao ponudbene opcije.

Izgradnju izvan utvrđenih građevinskih područja na poljodjelskom zemljištu relativno najboljih bonitetnih klasa može se iznimno dozvoliti samo u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljodjelske proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih objekata u funkciji poljodjelske proizvodnje.

Lociranje građevina i trasa infrastrukture planirano je koordinirano tako da se što više koriste postojeći koridori, izbjegavaju šume i vrijedno poljodjelsko zemljište, da se očuva cjelovitost prirodnih i izgrađenih struktura te omogući zaštita krajobraza. Na karti 1. 1. Prostori za razvoj i uređenje razlikuju se poljodjelska tla različite kakvoće (osobito vrijedno tlo, vrijedno tlo, ostala obradiva tla i ostala tla) razvrstana prema podacima Namjenske pedološke karte Hrvatske i podacima iz PPŽ Vukovarsko-srijemske županije.

Struktura poljoprivrednog zemljišta općine Klakar (podaci prema PPŽ-u)

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE	Ukupno ha	Oranice ha	Voćnjaci ha	Vinogradi ha	Livade ha	Pašnjaci ha
Općina Klakar	3725	1887	128	12	647	1051
%	100,0 %	50,7 %	3,4 %	0,3 %	17,3 %	28,2 %

3.2.3. ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA

Red. broj	OPĆINA STARI JANKOVCI		Oznaka	Ukupno ha	% od površine općine	stan/ha ha/stan*
1.0.	Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina					
1.1.	Građevinska područja	ukupno	GP	583,8	6,12	5,79
	izgrađeni dio GP	ukupno		323,5		
	neizgrađeni dio (planirano proširenje)			136,5		
	parkovi i krajobrazno zelenilo			35,4		
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja	ukupno		12,2	0,13	277,30
	proizvodna eksploatacija		I			
	poslovna namjena		E	7,5		
	ugostiteljsko turistička namjena		K			
	športsko - rekreacijska namjena		T	0,0		
			R	4,7		
1.3.	Poljoprivredne površine	ukupno	P	5165,9	54,12*	1,53
	osobito vrijedno obradivo tlo		P1	2762,6		
	vrijedno obradivo tlo		P2	1042,3		
	ostala obradiva tla		P3	1361,0		
1.4.	Sumske površine	ukupno	Š	2512,0	26,32*	0,74
	- gospodarske privatne šume		Š1			
	- gospodarske državne šume		Š2	2483,1		
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine	ukupno	PŠ	1248,3	13,08*	0,37
1.6.	Vodene površine	ukupno	V	90,8	0,95*	0,03
	- vodotoci			90,8		
	- ribnjaci					
	- retencije					
1.7.	Ostale površine	ukupno		119,5	1,25*	0,04
	- površine infrastrukturnih sustava		IS	119,5		
	- groblje		G			
	općina/grad	ukupno		9545,5	100,00*	2,82
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE					
2.1.	Zaštićena prirodna baština				0,00*	0,00
	- zaštićeni krajolik		ZK	0		
2.2.	Zaštićena graditeljska baština				0,00*	0,00
	- povijesne graditeljske cjeline A zona zaštite					
	- povijesne graditeljske cjeline B zona zaštite					
	općina/grad	ukupno		0	0,00	0,00
3.0.	KORIŠTENJE RESURSA					
3.2.	Energija			MW MWh	ne iskazuje se	
3.3.	Voda			u 1000m3 u 1000m3		
3.4.	Mineralne sirovine			jed. mjere za		

Tablica površina općina Stari Jankovci

OPĆINA STARI JANKOVCI

Građevinsko područje	VAŽEĆE		PPUO-om planirano		RAZLIKA	
		umanjeno	uvećano	ukupno	ha	%
Stari Jankovci	200,9	50,4	6,2	156,7	-44,2	-22,0
Novi Jankovci	116,5	35,3	12,6	93,8	-22,7	-19,5
Srijemske Laze	106,1	22,4	10,3	94,0	-12,1	-11,4
Slakovci	146,5	19,8	38,0	164,7	18,2	12,4
Orolik	192,7	119,0	0,9	74,6	-118,1	-61,3
Ukupno:	762,7	246,9	68,0	583,8	-178,9	-23,5

Infrastrukturni koridori	dužina (m)	širina (m)	površina (Ha)	ukupno (Ha)	
cesta,	58022			84,7	
državna	15171	20	30,3		
županijska	11512	20	23,0		
lokalna	22959	10	23,0		
nerazvrstana	8380	10	8,4		
željeznica	14557	40	58,2		
dalekovod	3598	0		0,0	
naftovod	5758	20		11,5	
			UKUPNO:	154,4	

Šume	2512,7	29,634,9 (infr.)
-------------	---------------	-------------------------

Poljoprivreda	Prema pedologiji:		Građevinska	Ukupno Poljoprivreda	Pedologija
	Infrastruktura	Šume			
osobito vrijedno obradivo tlo	28,3	653,7	286,1	2762,6	3702,3
vrijedno obradivo tlo	10,4	1075,6	0	1042,3	2117,9
ostala obradiva tla	13,0	155,4	74,6	1361,0	1591,0
privremeno neobradiva tla	38,2	662,9	223,21	1248,3	2134,3
	89,9	2547,6	583,8	6414,42	

UKUPNO	9545,5
---------------	---------------

Građevinsko područje	STRUKTURA				
	izgrađeno	neizgrađeno	gospodarsko	zeleno	groblje (van gp)
Stari Jankovci	80,9	30,4	23,1	20,2	2,1
Novi Jankovci	56	24,7	8,6	3,1	1,4
Srijemske Laze	51,4	31,7	5,7	4,4	0,8
Slakovci	82,3	40,4	36,4	4,1	1,5
Orolik	52,9	9,3	7,6	3,6	1,2 (+1,1)
Ukupno:	323,5	136,5	81,4	35,4	7

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Osnovna planska usmjerenja za razvitak gospodarstva naznačena su u "Prostornom planu Vukovarsko-srijemske županije ". Sveukupne gospodarske aktivnosti odvijale su se tijekom proteklih godina u izuzetno teškim i složenim uvjetima uzrokovanim nizom ograničavajućih čimbenika, a prvenstveno ratnim okruženjem i posljedicama ratnog djelovanja. Kao rezultat ratnih razaranja na području Općine počinjene su znatne štete na opremi, mehanizaciji te na gospodarskim objektima, kao i na objektima infrastrukture te su se direktno odrazile na smanjenje gospodarske aktivnosti. Većina direktnih šteta u poduzećima sanirana je iz vlastite akumulacije, odnosno na uštrb vlastitih obrtnih sredstava, a likvidnost tvrtki bila je i ostaje veliki problem zbog niskog stupanja iskorištenosti instaliranih kapacitete, smanjenog opsega industrijske proizvodnje, teškoća u plasmanu gotovih proizvoda i usluga i slabog obrtnog kapitala. Gospodarstvo Općine većim dijelom ovisi o prirodnim resursima – korištenju nafte, plina i opekarske gline te poljodjelstvu i uz njega preradu poljodjelskih proizvoda. Prometni položaj Općine dodatno omogućuje razvoj proizvodnih djelatnosti.

Program obnove gospodarstva usmjerava gospodarstvo na uspostavljanje nove strukture vlasništva i odnosa privređivanja, uvažavajući komparativne prednosti prostora i gospodarstva Županije. Osposobljavanje i modernizacija postojećih objekata i kapaciteta jedan je od osnovnih zahvata koji se moraju poduzeti s ciljem oživljavanja gospodarskih aktivnosti. Posebito značajan segment oživljavanja gospodarstva je poduzetništvo kojem treba pokloniti posebnu pozornost. Preduvjet uspješnijeg razvoja gospodarstva je modernizacija prometnog sustava te obnova i izgradnja prateće infrastrukture. Modernizacija postojećih i gradnja novih proizvodnih kapaciteta predviđa optimalnu razinu iskorištenja.

Buduća struktura gospodarstva na općinskoj razini temeljiti će se na proizvodima poljodjelstva i njihove prerade. To znači da bi budući razvoj trebalo usmjeriti na stavljanju vlastitog poljodjelskog prostora u funkciju industrijske proizvodnje izgrađene u vlastitom prostoru. Najvažniji procesi u razvitku poljodjelstva odvijat će se u smjeru tržišnog ustrojavanja bivših velikih poduzeća i temeljit će se na obilježjima poljodjelskog proizvodnog prostora.

Blizina industrijskih središta Vinkovaca i Vukovara utjecati će na gospodarski razvoj u budućnosti koji će se temeljiti na izmještanju određenih industrijskih i servisnih pogona iz industrijskih središta kao i na razvoju izdvojenih gospodarskih i servisnih jedinica u širem prostoru. Za mogući budući gospodarski razvoj Općine osigurane su ovim Planom prostorne pretpostavke kroz planiranje manjih gospodarskih područja. Intenzitet rasta i razvoja gospodarstva uvjetovan je razvojem infrastrukture. Od konkretnih programa ističe se značaj realizacije plana gradnje PZ Jankovci iz Starih Jankovaca koja planira građenje zgrade kooperacije sa pratećim skladištima, mješaonice stočne hrane, farme tovnih junadi i mlječnih krava i prerađivačkih kapaciteta uz farmu. Za potencijalne proizvodne programe u svim naseljima Općine Stari Jankovci predviđene su unutar građevinskih područja površine za gospodarstvo. Korištenje i uređenje ovih površina treba biti racionalno i gospodarski opravdano budući se radi o kvalitetnom poljodjelskom prostoru a tako i o povećanim troškovima za komunalnu i prometnu infrastrukturu.

Sva perspektivna obiteljska poljodjelska gospodarstva morati će svoje poljodjelske posjede značajno povećati. Do njihovog okrupnjivanja može doći preraspodjelom velikih zemljišnih površina u državnom vlasništvu ili tako da jedan broj nestane. Veličina posjeda ovisi o broju radno sposobnih članova obitelji, o izgrađenosti i opremljenosti gospodarstva, te o namjeni proizvodnje. Javljat će se krupna ratarska gospodarstva, zatim stočarska i mješovita ratarsko-stočarska gospodarstva.

Najperspektivnija su ratarsko-stočarska obiteljska gospodarstva. Svako gospodarstvo morat će izuzetno pratiti tržišne zahtjeve i prema njima odrediti strukturu proizvodnje, a to znači u plodoredu imati veću zastupljenost proizvodnje stočne hrane za vlastite potrebe u okviru gospodarstva, te veću sjetvu industrijskog bilja vjerojatno na uštrb manjih sjetvenih površina pod pšenicom. Broj uvjetnih grla stoke u uzgoju trebao bi iznositi bar jedno uvjetno grlo po hektaru. Sitnija obiteljska poljodjelska gospodarstva moraju tražiti radno intenzivnu proizvodnju kao što su povrće, voće, sitna stoka i sl. U ekonomskom pogledu treba težiti postizavanju ravnoteže između visine i količine proizvoda i troškova proizvodnje jer to osigurava najprofitabilniju proizvodnju. Da bi se ovo postiglo treba pružiti i omogućiti stručno i praktično proizvodno usavršavanje. Krupna i opremljena obiteljska poljodjelska gospodarstva u okviru svojega posjeda imaju: izgrađenu infrastrukturu, izgrađene stambene i gospodarske objekte, dobru mehanizaciju i opremu, dosta dobro praktično, proizvodno i tehnološko iskustvo, zaokruženu veličinu gospodarstva, kapacitete gospodarstva optimalizirane prema veličini gospodarstva od 10 - 100 ha, a česti nedostatak je višak strojeva velikog radnog učinka te problemi tržišno-komercijalne naravi. Proizvodnju obiteljskih poljodjelskih gospodarstava sa proizvodnjom za vlastite potrebe, te prodaju na tržnicama i u maloprodaji svojih roba određuje: veličina posjeda od 1-10 ha, slaba opremljenost mehanizacijom i gospodarskim objektima, nedefinirana budućnost ovih gospodarstva i nedostatak ili višak mehanizacije koji nepovoljno utječu na proizvodno-ekonomske efekte. Ova gospodarstva moraju se usmjeriti ka proizvodnji radno intenzivnih kultura: voća, povrća, sitnom stočarstvu ili kooperativnoj proizvodnji za poznatog kupca. Pri tome treba težiti da po jedan član obitelji iz tih gospodarstava bude u radnom odnosu van gospodarstva radi osiguranja dopunskih prihoda.

Za gospodarski razvoj Općine značajna je eksploatacija mineralnih sirovina – opekarske gline, plina i nafte. Uz mogućnost zapošljavanja prihod od ovih djelatnosti treba usmjeriti na razvoj gospodarskih i komunalno servisnih zona i djelatnosti s ciljem poticanja razvoja manjih proizvodnih jedinica, obrta i usluga te turističkih programa.

3.3.2. TURIZAM

Potencijali turizma temelje se na prirodnim ljepotama, arheološkim lokalitetima i kulturnim dobrima te očuvanom ruralnom prostoru. Mogućnosti razvoja lovnog i ribolovnog turizma su velike. Na području Županije treba:

- valorizirati tranzitnog korisnika usluga,
- valorizirati prometne smjerove potencijalnih turističkih cesta uz brojne spomenike kulture i osobite vrijednosti krajobraza, a osobito turistički potencijal rijeke Bosut,
- istražiti prostore potencijalnih termalnih izvorišta i izvorišta mineralne vode,
- koristiti komparativne prednosti bogatstva prirodnih resursa za razvoj turističke djelatnosti - kompleksa hrastovih šuma, nezagađenih vodotoka i time razvoja lovnog, ribolovnog turizma i seoskog turizma,
- oblikovati turistički identitet općine i jačati promidžbenim aktivnostima turističku gravitaciju,
- istaknuti prirodne osobitosti i povijesne i druge vrijednosti (arheološke lokalitete – St. Jankovci), vodotok Bosut; zaštićene šume te tradicionalne manifestacije.

Sela sa tradicijskim obilježjima pružaju mogućnost za razvoj ruralnog turizma uz isticanje značaja ekopoljodjelstva i proizvodnje zdrave hrane i tradicijskog graditeljstva.

Prirodni potencijal Općine karakterizira postojanje povoljnih prirodnih uvjeta za razvoj lovnog i seoskog turizma. Posebna turistička zona ili građevinsko područje za turističku izgradnju nije planirano. Položaj na državnoj cesti te dobra povezanost i blizina gradova Vinkovaca i Vukovara omogućiti će bolju turizma. Posebito je važno sa turističkim programima istaknuti prednosti prostora za: lov, ribolov, edukacijska i orijentacijska organizirana boravišta u očuvanim šumskim zajednicama, plovidbu rijekama, jahanje, golf i druga. Lovni turizam treba upotpuniti organiziranim obilaskom lovišta i promatranjem divljači, ugostiteljskim uslugama i specijalitetima s posebnostima obilježjima tradicionalnog kulinarstva i oživljavanjem tradicionalnih obrta. Razvoj lovnog turizma moguć je uz pravilnim gospodarenjem lovištima što osobito obuhvaća poticanje uzgoja divljači.

3.3.3. LOVSTVO

Lovstvo na području Vukovarsko-srijemske županije i Općine Stari Jankovci ima dugu tradiciju, a lovišta zauzimaju značajne površine. Površina državnih i zajedničkih lovišta zauzima najveći dio površine Županije. Lovišta ne obuhvaćaju površine naselja niti površinu do 300 m udaljenosti od izgrađenog dijela naselja. Ovlaštenik prava lova dužan je poduzimati mjere za sprječavanje šteta od divljači, graditi i održavati lovnogospodarske objekte, održavati prosjeke i šumske čistine te održavati brojno stanje divljači u granicama kapaciteta lovišta dozvoljenog propisanog lovnogospodarskom osnovom.

ZAJEDNIČKA LOVIŠTA

NAZIV LOVIŠTA	LOVOZAKUPNIK	POVRŠINA lovišta (ha)	POVRŠINA izvan lovišta (ha)
Gazdol	St. Jankovci	1003	320
Međe	Slakovci	1114	332
Panjik	N. Jankovci	1005	197
Revenica	Srijemske Laze	1296	329
Almaš	Orolik	1335	302
Površina zajedničkih lovišta ukupno		5753	

Izvor: Lovački savez Županije Vukovarsko-srijemske, dopis AF-u, 9/98., Izvješće o stanju u gospodarstvu Vukovarsko-srijemske županije, Županijski ured za gospodarstvo, Vukovar 1998.

DRŽAVNA LOVIŠTA

DRŽAVNA LOVIŠTA BROJ LOVIŠTA	GRAD/ Općina	POVRŠINA lovišta -ha	POVRŠINA izvan lovišta ha	NAZIV LOVIŠTA
XVI/3	Stari Jankovci	2176	0	Dionica
XVI/4	Petrovci-S. Jankovci	1148	0	Dubrave

Izvor: Lovački savez Županije Vukovarsko-srijemske, dopis AF-u, 9/98

3.3.4. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Potiče se razvitak obrazovanja, znanosti, kulture, zdravstva i športa. Građevine i prostore društvenih djelatnosti treba što ravnomjernije rasporediti u prostoru kako bi bili dostupni svim korisnicima.

Treba poticati utemeljenje općinskog kulturnog centra koji će omogućiti izravnije učešće stanovništva u umjetničkim i kulturnim događanjima.

Treba omogućiti viši standard pružanja usluga te posebno organizirati sustav zbrinjavanja starijih kućanstava ravnomjernijim prostornim rasporedom zdravstvenih usluga.

Treba povećati broj sportskih objekata i sadržaja. Izgradnja novih ili prilagodba postojećih zgrada planira se u sklopu građevinskih područja naselja.

Planom nisu predviđena posebna mjesta, odnosno parcele kao posebne površine za izgradnju novih ili prenamjenu postojećih zgrada društvenih djelatnosti. Novi sadržaji društvenih djelatnosti smještavati će se unutar građevinskih područja na parcelama koje omogućuju kvalitetno funkcionalno i oblikovno prostorno i arhitektonsko rješenje.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Na području Općine naselja su izgrađena linearno duž prometnica – županijskih i lokalnih cesta koje su okosnice njihova rasta i razvitka i koje su okomite na državnu cestu D 46 - uzdužnu prometnicu koja istovremeno povezuje Općinu sa susjednim općinama i županijskim središtem i naselja unutar Općine. Jedino se naselje Srijemske Laze razvija duž D 46 koja je i središnja ulica u naselju.

Uređivanje prostora unutar obuhvata Plana kao što je građenje građevina, uređivanje zemljišta te obavljanje drugih djelatnosti iznad, na ili ispod površine zemlje može se obavljati isključivo u suglasju s ovim Planom, odnosno postavkama koje iz njega proizlaze. Načelno, uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora mogu se shvatiti kao sustav složen od:

- područja posebnih uvjeta korištenja dijelova Općine,
- područja posebnih mjera uređivanja dijelova Općine,
- područja osobite zaštite dijelova Općine.

Područja posebnih uvjeta korištenja dijelova Općine, obuhvaćaju zone predviđene za donošenja prostornih planova užih prostornih cjelina - Urbanističkih planova uređenja (UPU) i Detaljnih planova uređenja (DPU). Planira se donošenje UPU za naselje Stari Jankovci na temelju obveze propisane PPŽ Vukovarsko-srijemske. Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru Općine odredit će se vremenski plan izrade detaljnijih planova prostornog uređenja.

Područja posebnih mjera uređivanja unutar Općine treba promatrati u okviru odredbi ovoga Plana, odnosno mjera uređivanja pojasa cestovnih i željezničkih prometnica, kao i način uređivanja terena unutar zaštitnih pojasa dalekovoda, naftovoda i plinovoda. Provedba je temeljem važećih zakona, propisa i standarda.

Područja osobite zaštite odnose se na režim zaštite područja prirodnog nasljeđa, koji obuhvaća sve vrijedne šumske, poljodjelske i parkovne prostore. Obuhvaća zaštitu krajobraza: *prirodnog, kultiviranog*, odnosno područja prirodnih i ruralnih krajobraznih vrijednosti te obuhvaća predložena područja zaštite.

Režim zaštite područja kulturnog nasljeđa obuhvaća *režim zaštite naselja i dijelova naselja* kulturno-povijesnih spomeničkih i ambijentalnih vrijednosti te *arheoloških zona, pojedinih arheoloških nalazišta, sakralnih, profanih* i drugih građevina. Odnosi se na režim zaštite:

Prostornog sklopa - kao složenog oblika zaštite. Sklop predstavlja jedinstvenu oblikovnu cjelinu građevine ili građevina naselja i izvornog, ili modificiranog neposrednog okolnog prirodnog prostora (*kontaktnog prostora*) u kojemu je građevina, ili su građevine naselja tijekom vremena nastale. Smatra se vrlo važnim zaštititi i građevinu (građevine) i prostor u kojemu je ona nastala, ili su one nastale, kao jednu funkcionalnu, oblikovnu i osobito vizualnu cjelinu, odnosno sklop, u izvornom smislu.

Kulturnog krajobraza - na osobito tradicijske ruralne, odnosno urbane strukture, kao krajobraznih vrijednosti. Kao posebna vrijednost vrednuju se vizure iz određenih smjerova - uspostavljaju se i posebno štite kvalitetne vizure. Ciljevi očuvanja i uređenja krajobraza su prostorna, ekološka, gospodarska, socijalna i kulturna raznolikost i skladnost te očuvanje identiteta područja. Očuvanje raznolikosti krajobraza treba temeljiti na očuvanju šuma i prirodnih oblika vodotoka, a spriječiti građenje na izloženim lokacijama u krajobrazu. Prirodne krajobraze treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biotički potencijal, naročito onaj koji je karakteristike područja.

Planom je dano vrednovanje zatečenih elemenata identiteta kulturnog krajobraza s prijedlogom razine zaštite, uređivanja i korištenja inventariziranih spomenika kulturno-povijesne i graditeljske baštine. Naselja i građevine prikazane su ovim Planom na grafičkom listu br.: 3. 1. "*Uvjeti korištenja i zaštite prostora*" i u tablici nepokretnih kulturnih dobara općine Stari Jankovci. Važan dio zaštite kulturno-povijesnih građevina i tradicijskih ruralnih cjelina predstavlja zaštita neposrednog "*kontaktnog prostora*" oko kulturno-povijesnih struktura i građevina, koji s navedenim strukturama tvori vrijedne krajobrazne sklopove izrazitih lokalnih ambijentalnih obilježja.

Koncepcija razvoja uključuje: povećanje gustoće izgrađenosti u naseljima, planiranje širenja naselja na način da se ograniči širenje građevinskih područja duž državnih i županijskih cesta, izgradnju gospodarskih, društvenih, zdravstvenih, rekreacijskih, servisnih i drugih objekata, očuvanje ambijentalnih vrijednosti i zaštitu identiteta krajobraza - posebno naselja.

Razvoj gospodarstva i djelatnosti u prostoru određuju prioritetne djelatnosti područja kao i predodređenost prostora za razvoj određenih djelatnosti. Koncept daljnega oblikovanja krajobraza, ruralističkog oblikovanja, mora vrednovati graditeljsko nasljeđe i u najvećoj mogućoj mjeri poštovati povijesnost prostora, lokalne osobitosti, mjerilo, tradiciju i vrijedna iskustva u korištenju organizaciji i oblikovanju prostora.

Uvjeti određivanja građevinskih područja i korištenja izgrađena i neizgrađena dijela područja

Ovim planom određena građevinska područja racionalno iskorištavaju prostor i ne bi se dalje smjela širiti duž županijskih i državnih cesta, a niti na vrijedno poljodjelsko ili šumsko zemljište. Građevinska područja naselja se ne smiju niti u buduće širiti isključivo u jednom smjeru na način da postupno teže ka prostornom povezivanju dvaju ili više naselja. Oblik građevinskog područja naselja u što većoj mjeri slijedi izvorni identitet prostora naselja čuvajući cjelovitost krajobraza. Građenje se planira tako da se poveća zaštita vrijednosti prostora i štedljivo gospodari resursima. Određivanje građevinskih područja temelji se na odnosu između izgrađenih i neizgrađenih površina.

Građenje građevina izvan građevinskog područja ne omogućuje nastajanje novih naselja, ulica i grupa građevina, a niti se planira građenje uz obale vodotoka i uz vrijedno uređeno poljodjelsko ili šumsko zemljište. Građenje izvan građevinskih područja uvjetovano je malom veličinom građevina koje se moraju uklopiti u krajobraz s ciljem očuvanja prirodnog prostora - konfiguracije tla, šuma, vrijednog poljodjelstvo zemljišta i vodotoka. Za takvo građenje potrebno je osigurati uvjete zaštite okoliša, posebno odvodnje otpadnih voda, zaštite voda od drugih oblika zagađivanja, zbrinjavanje otpada i drugo.

Realizacija sustava odvodnje provoditi će se postupno sukladno količini otpadnih voda, osobitostima recipijenata te gospodarskim mogućnostima gradnje i održavanja uređaja. Gospodarski objekti koje nisu obuhvaćeni sustavima za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave odvodnje i uređaje za pročišćavanje. Prioritetan zadatak je izraditi dokumentaciju kojom se određuju uvjeti odvodnje otpadnih voda, prostorni obuhvat (naselja koja se na te sustave priključuju), položaj kolektora, smještaj uređaja za pročišćavanje te uvjete prihvata pročišćenih voda u odnosu na osobitosti recipijenata.

Zaštitu od voda treba provoditi redovitim održavanjem i regulacijskim radovima uz sve vodotoke.

Obnova ratom zahvaćenih područja obuhvaća uz otklanjanje ratnih šteta i razminiravanje te razvojnu komponentu koja osigurava napredak djelatnosti i zadovoljavajuću infrastrukturu, obnovu i reafirmaciju kulturnog i ambijentalnog identiteta te otklanjanje ranijih i novijih funkcionalnih i ekoloških nedostataka u prostoru.

Prirodni krajobraz treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biotički potencijal, naročito onaj koji je karakteristike područja. Niti jedna djelatnost ne smije trajno poremetiti prirodne režime

krajobrazu, a tamo gdje je oštećen treba izvršiti sanaciju. Nužno je uspostavljanje vrijednosnih odnosa između kulturnog nasljeđa i zaštićene prirode kao i odnosa svih oblika kulturnih dobara prema kulturnom krajobrazu.

Uvjeti smještaja gospodarskih sadržaja u prostoru

Proizvodne funkcije - gospodarski objekti grade se unutar građevinskih područja naselja. Postojeće površine za smještaj proizvodnih funkcija - gospodarskih objekata naseljima planira se intenzivno koristiti u smislu izgrađenosti prostora. Povećanja površina za potrebe smještaja gospodarskih funkcija planiraju se na temelju programa koje je prethodno prihvatilo općinsko poglavarstvo.

Izvan građevinskih područja mogu se smještavati građevine sukladno zakonu i odredbama za provođenje ovog plana, a odnosi se na farme i građevine u funkciji poljodjelstva, turističke objekte sa smještajem, rekreacijske zone i sl. Gradnja farmi regulirana je s temeljim ciljem da se ostvare optimalni uvjeti smještaja u odnosu na veličinu i tehnologiju farme te potrebnu kvalitetu života u njihovom okruženju.

Poticanjem povećanja zemljišnih posjeda treba zaustaviti degradaciju malih seoskih gospodarstava i time pokušati zaustaviti depopulaciju agrarnih prostora. Agrotehničke aktivnosti treba uskladiti sa vodnim gospodarstvom te načelima održivog korištenja zemljišta. Poticati treba proizvodnju zdrave hrane te bolje iskorištavati postojeće i privoditi svrsi zapuštene poljodjelske površine.

3.4.1. ZAŠTITA PRIRODE

Prostorno planiranje mora početi od ekoloških karakteristika nosivosti, kapaciteta i održivosti prostora, granica njegove ugroženosti i potencijalne strukture ekoloških rizika. Priroda je ugrožena izgradnjom prometnica i tehničke infrastrukture koja narušava njenu cjelovitost. Osobito je prisutan problem zagađenja prirode (tla i voda) ispuštanjem otpadnih voda i odlaganjem otpada na neuređenim odlagalištima. Iz vremena Domovinskog rata još si uvijek značajne površine vrijednih prirodnih osobitosti minirane. Brojna ratna oštećenja i uništenja prirode još nisu sanirana. U Općini više nema izvornih prirodnih prostora. Uglavnom su to modificirani, kultivirani prirodni prostori u neposrednoj službi čovjeka. Vrijedne površine prirodnog nasljeđa nalaze se u potpunosti izvan prostora građenja naselja. Nalaze se u izdvojenim nizinskim predjelima uz tok Bosuta i u sjeverozapadnim dijelovima Općine u okviru većih površina gospodarskih šuma.

Prihvaća se načelo sveukupnog šticeanja staništa i ekosustava. Zaštićena područja su žarišta ruralnih strategija koje povezuju načela očuvanja prirode s obnovom tradicionalnog seoskog gospodarstva, ekoturizma i prostornog uređenja. Zaštita prirode provodi se određivanjem zaštićenih dijelova prirode, osiguranjem racionalnog korištenja prirode i očuvanjem prirodne ravnoteže, sprječavanjem štetnih zahvata u prirodi, donošenjem i provedbom prostornih planova te provedbom mjera zaštite zaštićenih dijelova prirode. Vrednovanje zaštite prirodnog nasljeđa provodi se na temelju nekoliko zakonskih propisa: *Zakona o zaštiti prirode*, *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*, *Zakona o šumama*, *Zakona o zaštiti tla*, i dr. koji određuju i uvjetuju prostorne planske mjere namjene i korištenja prostora. *Zakonom o zaštiti prirode* zaštićuju se pojedini dijelovi prirode koji su sačuvali izvorne osobitosti, ili su kao dio prirode rijetki, ili pridonose krajobraznoj i biološkoj raznolikosti kraja i dr. Na temelju rečenog Zakona i prethodno provedene valorizacija zaštićuju se dijelovi prirode u pojedine zakonske kategorije.

Detaljniji uvjeti zaštite prirodnih cjelina određuju se za:

- konfliktna područja - gdje je zbog međusobnog suprotstavljanja aktivnosti i posebno zbog oštećenja prirode već došlo ili prijete ugrožavanje trajnosti razvoja;
- ranjiva područja - osobito osjetljiva područja u kojima su ljudska naselja i drugi prostori u opasnosti od posljedica fizičke destrukcije ili drugih opasnosti prirodnog podrijetla ili drugih opasnosti prouzročenih čovjekovim djelovanjem.

Konfliktna i ranjiva područja su dijelovi obale rijeka Bosut zbog zagađenja voda i planiranog građenja odlagališta otpada. Ovim planom određuje se područje vrijedne cjeline prirodnog i kultiviranog krajobraza koje treba čuvati - cjelina prirodnog i kultiviranog krajobraza obala i vodotoka Bosuta. Detaljniji uvjeti korištenja i zaštite prostora vrijednih krajobraza (planerska kategorija) te njihovih kontaktnih zona određuju se ovim planom (PPUO) s ciljem očuvanja osobitosti zbog kojih su zaštićene te sprječavanja negativnih utjecaja na njihovu cjelovitost.

Temeljem smjernica PP Vukovarsko-srijemske županije ovim se Planom predlaže kao planska mjera zaštite šticeanje krajobraza kontaktne zone duž rijeke Bosutu kojem se zabranjuju aktivnosti građenja i uređenja zemljišta koje bi mogle nepovoljno utjecati na očuvanje posebnosti prostora.

Na prostoru Općine Stari Jankovci nema posebno zaštićenih dijelova prirode u smislu *Zakona o zaštiti prirode*. Krajobraz Općine je tipični agrarni krajobraz s linearnim naseljima, smještenim duž cesta koje prolaze Općinom i poljodjelskim površinama u njihovom zaleđu. Na prostoru Općine preporuča se zadržati aktivnu poljodjelsku proizvodnju, šume i vegetaciju duž potoka i kanala. Time će se zaštititi *slika* krajobraza Općine - čuvati poljodjelski krajobraz, gospodarske i privatne šume, *asocijacije* biljnih zajednica koje dolaze uz vodotoke i kanale. Prirodna baština prikazana je na grafičkom listu br. 3.1. Uvjeti korištenja i zaštite prostora.

3.4.2. ZAŠTITA KULTURNIH DOBARA

Prioritet u poduzimanju mjera zaštite i obnove oštećenih, odnosno razorenih kulturnih dobara imaju teško stradale općine i naselja. Glede sanacije graditeljskog naslijeđa potrebno je :

1. obnovi ratom oštećenih i razorenih povijesnih ruralnih naselja pristupiti definiranjem tipologije njihova tradicijskog identiteta te utvrđivanjem odgovarajućih režima, smjernica i uvjeta u perspektivi razvoja,
2. zaštitu arheoloških lokaliteta i kulturnih dobara provesti u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti, sanacijom, konzervacijom, i prezentacijom vidljivih ostataka građevina važnih za povijesni i kulturni identitet prostora, odnosno odgovarajućom obradom dokumentiranjem, prikupljanjem ostataka i deponiranjem u muzejske ustanove predmeta s onih lokaliteta, koje se s obzirom na njihov karakter, ne može prezentirati,
3. u slučajevima u kojima to zbog težine razaranja i nedostatka dokumentacije o izvornom/prethodnom stanju nije moguća obnova građevina graditi će se suvremeno oblikovane zgrade pri čemu će isključivi kriterij za prihvaćanje takvih gradnji biti kvaliteta i kreativnost predloženog zahvata.

Prioritetne zadaće zaštita kulturnih dobara u sklopu prostornog planiranja su:

1. intenzivna inventarizacija, ponovno vrednovanje i kategorizacija kulturnih dobara, a posebno graditeljskog naslijeđa na temelju uspostavljenih jedinstvenih osnova,
2. definiranje metodologije planiranja u području zaštite graditeljskog naslijeđa temeljene na jedinstvenim osnovama vrednovanja, kategorizacije i režima zaštite graditeljskog naslijeđa,
3. poticanje izrade studija područja značajnih povijesnih urbanih i ruralnih cjelina te prostora izrazitih vrijednosti krajobraza, kulturnopovijesnih i estetskih vrijednosti radi njihova optimalnog uključivanja u razvojne programe,
4. uspostavljanje uravnoteženog odnosa izvornih povijesnih oblika graditeljskog naslijeđa i suvremenog građenja, osobito na području povijesnih ruralnih cjelina, radi njihova korištenja za stambenu i turističko-rekreacijsku, znanstveno-istraživačku, kulturnu, odgojno-obrazovnu djelatnost i radi očuvanja njihovih sačuvanih povijesnih vrijednosti koje svjedoče o identitetu područja i naroda kojemu pripadaju.

Nepokretna kulturna dobra popisana su prema raspoloživoj dokumentaciji i PPŽ Vukovarsko-srijemske. Za potrebe izrade ovog Plana nije izrađena Konzervatorska podloga kojom bi se detaljnije inventarizirala i vrednovala nepokretna kulturna dobra općine Stari Jankovci. Osnovna podjela prema vrstama nepokretnih kulturnih dobara je sljedeća:

- 1.0. povijesna naselja i dijelovi povijesnih naselja,
- 2.0. povijesne građevine i sklopovi,
- 3.0. područje, mjesto, spomenik ili obilježje vezano uz povijesne događaje i osobe,
- 4.0. arheološka nalazišta i lokaliteti,
- 5.0. krajobraz ili njegov dio što svjedoči o čovjekovoj prisutnosti u prostoru.

Povijesne građevine i sklopovi koji imaju pravni status registriranog kulturnog dobra pripadaju vrsti sakralnih, vojnih i civilnih građevina. Evidencijom i vrednovanjem zatečenih kulturno povijesnih vrijednosti u prostoru, sukladno suvremenim europskim načelima i standardima zaštite, predložene su za zaštitu i sljedeće vrste: gospodarske i industrijske, tehničke građevine s postrojenjima, te grobne – memorijalne građevine i obilježja. Pojedinačne građevine i sklopovi također su vrednovani kategorijama: 1 (nacionalnog), 2 (regionalnog), 3 (lokalnog) značaja.

Slijedom zaštite nepokretnih kulturnih dobara uveden je i pojam kulturnog krajobraza (*cultural landscapes*) kojeg čine topografski definirana područja u kojima je osobito izražen značaj graditeljske baštine u prirodnom okruženju, a kao cjelina je iznimnih povijesnih, arheoloških, umjetničkih, kulturnih, znanstvenih, socijalnih i tehničkih vrijednosti. U tom smislu je veći dio

područja Općine jedinstven antropogeni prostor sa povijesnim kontinuitetom i očuvanim oblicima prisustva čovjeka u prostoru u vidu graditeljske baštine ili arheoloških nalaza i u najvećoj mjeri očuvanim prirodnim osobitostima, te kao takav ima obilježje kulturnog krajobraza.

Kultivirani krajobraz (kao dio ukupnog kulturnog krajobraza) podrazumijeva područja oblikovana ljudskom rukom tijekom povijesti i očuvana do danas, a svjedoče o čovjekovoj prisutnosti u prostoru. Razlikujemo sljedeće vrste:

- namjerno kreiran krajobraz, stvoren čovjekovim djelovanjem, a podrazumijeva parkove, perivoje i vrtove, stvorene iz estetskih razloga, vezane uz religijske ili druge monumentalne građevine
- spontano nastao krajobraz, višestoljetnim djelovanjem društvenog, gospodarskog, administrativnog ili religijskog poticaja na svoj prirodni okoliš. Tu dalje razlikujemo fosilni krajobraz u kojem je evolucijski proces u nekom trenutku prošlosti došao do kraja i kontinuirani krajobraz koji je zadržao djelatnu društvenu ulogu u suvremenom društvu, usko povezanu s tradicijskim načinom života, u kojem je evolucijski proces još uvijek u tijeku premda još uvijek pruža materijalne dokaze svoje evolucije kroz vrijeme (poljodjelski krajobraz).

3.4.2.1. Zaštita kulturno-povijesnih vrijednosti s popisom kulturnih dobara

Na području općine Stari Jankovci nema kulturnih dobara koje bi bile vrednovane kao 0 kategorija, internacionalnog značaja. Na području općine od povijesnih naselja dosad zakonom nije bila zaštićena ni jedna povijesna cjelina. Na području obuhvata plana očuvane tradicijske arhitekture su u naseljima Stari Jankovci, Novi Jankovci, Slakovci, Srijemske Laze i Orolik te kao dijelovi naselja imaju svojstva kulturnog dobra. Sukladno njihovim kulturno povijesnim obilježjima, stupnju očuvanosti pripadajućih povijesnih struktura - prostornih i graditeljskih, ali i kvaliteti neposrednog pejzažnog okruženja, vrednovana su kategorijom 3 - lokalnog značaja.

Na području Općine osim osnovne evidencije, potrebna je i detaljna inventarizacija s obzirom na građevinsku strukturu (stambene i gospodarske zgrade) i prostornu matricu, koju čini mreža putova (cesta) i pripadajuća parcelacija. Tradicijsku arhitekturu, stambenu i gospodarsku treba dodatno dokumentirati, arhitektonski snimiti i obraditi kako bi se odredili uvjeti i režimi zaštite, te način i metode obnove kojima bi se prilagodili suvremenim uvjetima življenja.

OPĆINA STARI JANKOVCI - POPIS EVIDENTIRANIH, PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH I REGISTRIRANIH KULTURNIH DOBARA (nepokretnih)

OPĆINA Naselje	PROFANE GRAĐEVINE			SAKRALNE GRAĐEVINE			ETNOLOŠKE GRAĐEVINE			ARHEOLOŠKE LOKALITETI			MEMORIJALNI SPOMENICI			
	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	
E - evidentiran, R - registriran P - preventivno zaštićen																
ST. JANKOVCI ukupno			1		3	3	1			9	1		11	2		
Novi Jankovci						2				1						
Orolik						1	1			6			1			
Slakovci			1		1					1			5	1		
Srijemske Laze					1								4	1		
Stari Jankovci					1					1	1		1			

Na području općine treba detaljnije istražiti kulturno-povijesna dobra te osobito zaštititi područja i građevine na kojima će se vršiti istraživanja. Za potrebe izrade ovog plana nije izrađena Konzervatorska podloga kojom bi se detaljnije inventarizirala i vrednovala nepokretna kulturna dobra općine Stari Jankovci.

Na području Općine Stari Jankovci evidentirana i registrirana kulturna dobra graditeljskog naslijeđa su:

Registrirani arheološki lokaliteti

Stari Jankovci -Prapovijesni i ranosrednjovjekovni arheološki lokalitet

Evidentirane arheološke zone/lokaliteti

Novi Jankovci -Gradina, prapovijesni lokalitet

Stari Jankovci -Halštatski tumulusi, prapovijesni lokalitet

Orolik -Šuma Aljmaš, prapovijesni lokalitet

-Gradina, prapovijesni i antički arheološki lokalitet

-Oraš, antički arheološki lokalitet

-Rajterovo brdo, antički arheološki lokalitet

-Vodopad, antički arheološki lokalitet

-Vinogradi, prapovijesni lokalitet

Slakovci -Gradina, prapovijesni i srednjovjekovni lokalitet

Spomenici graditeljske baštine

Sakralni

Novi Jankovci -Filijalna crkva Svih Svetih, preventivna zaštita

-Pravoslavna crkva sv. Ilije, preventivna zaštita

Orolik -Pravoslavna crkva, preventivna zaštita

Stari Jankovci -Župna crkva sv. Marije, registrirani

Slakovci -Župna crkva sv. Ane, registrirani

Sr. Laze -Parohijska crkva Rođenja Bogorodice, registrirani

Profani

Slakovci -Zgrada, ul. P. Preradovića 66, preventivna zaštita

Etnološki

Orolik -Prizemna kuća, ul. Zmaj Jovina 75, evidentirani

Spomenici memorijalni (za sada dostupni samo brožčani evidencijski podaci)

3.4.2.2. Zaštita povijesnih naselja

Na području općine Stari Jankovci nema zaštićenih naseobinskih cjelina. U planiranju širenja građevinskih područja naselja, njihovom dimenzioniranju i prostornom smještaju nastojalo se očuvati njegov karakter, s obzirom na tip i karakter naselja. Jednako je bilo važno čuvanje kvalitetnog pejzažnog okruženja, poljodjelskih površina, šuma i sl., jer cjelovitu sliku naselja, osim njegove građevinske strukture čini i pripadajuće pejzažno okruženje.

Proširenje građevinskih područja postojećih naselja, planirano je na način kojim bi se zadržala homogenost slike povijesnog naselja, kvalitetna ekspozicija, što u većini slučajeva znači da je neprihvatljivo širenje građevinskih područja u smjeru prilaznih cesta i spajanje više naselja u neprekinutom građevinskom području uz cestu.

3.4.2.3. Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova naselja

Povijesna naselja i njihovi dijelovi, povijesne građevine s okolišem, prirodni i kultivirani krajobrazi, povijesno memorijalni spomenici i arheološki lokaliteti moraju biti na stručno prihvatljiv način uključeni u budući razvitak općine. Očuvanje kulturno povijesnih obilježja prostora podrazumijeva:

- zaštitu i očuvanje prirodnog i kultiviranog krajobraza kao temeljne vrijednosti prostora,
- očuvanje i unapređivanje održavanja i obnove zapuštenih poljodjelskih površina uz zadržavanje tradicijskog načina korištenja i parcelacije, osobito vinograda i voćnjaka,

- očuvanje povijesnih trasa putova (starih cesta, poljskih putova, pješačkih staza često obilježenih raspelima i pokloncima),
- očuvanje tradicionalnih naseobinskih cjelina u njihovu izvornom okruženju, zajedno s povijesnom građevinskom strukturom i pripadajućom parcelacijom,
- oživljavanje starih sela i dijelova sela etnološke, arhitektonske i ambijentalne vrijednosti,
- očuvanje i obnovu tradicijskog graditeljstva, naročito tradicijskih kuća i gospodarskih građevina kao nositelja povijesnog identiteta prostora,
- očuvanje povijesne slike prostora koju čine volumen naselja, njegovi obrisi i završna obrada pročelja građevina te vrijednosti krajobraza kojim je okruženo,
- očuvanje i njegovanje izvornih i tradicijskih sadržaja, poljodjelskih kultura i tradicijskog (ekološkog) načina obrade zemlje,
- očuvanje i zadržavanje karakterističnih toponima, naziva sela, uzvišenja, potoka i kanala od kojih neka imaju simbolička i povijesna značenja,
- očuvanje prirodnih značajki kontaktnih područja uz povijesne građevine i sklopove, kao što su obale potoka, rukavci vodotoka, šume, budući da pripadaju ukupnoj prirodnoj i kulturnoj baštini.

Mjere i uvjeti zaštite kulturno povijesnih i prostornih vrijednosti naselja, određene su prema zonama zaštite i klasifikaciji povijesnih građevina - kulturnih dobara, koje se zaštićuju na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Mjerama zaštite utvrđuju se režimi i oblici intervencija u pojedinim zonama i za pojedine građevine. Na kartografskom prikazu 3.1. Uvjeti korištenja i zaštite prostora u mj. 1:25000 ucrtane su građevine kulturno povijesnih vrijednosti koje se štite na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje usuglašavati će se s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrđene dijelove naselja trebati će postupno sanirati. Na povijesnim građevinama (tradicijskim kućama, stambenim i gospodarskim) koje su nositelji identiteta naselja potrebni su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja uz moguće prilagodbe u interijeru, kao i neophodni radovi građevinske sanacije, održavanja, sanacije, rekonstrukcije, prenamjene, restitucije (ili reinterpretacije) pročelja. Gospodarske građevine, ukoliko nisu više u izvornoj namjeni moguće je prilagoditi novim zahtjevima, bilo stanovanja ili neke djelatnosti koja se može odvijati u zadanim gabaritima građevine, uz očuvanje karakterističnih obilježja njihovih pročelja. Tradicijske građevine moguće je prilagoditi suvremenim stambenim funkcijama, uz očuvanje njihovog vanjskog izgleda. U kontaktnoj zoni povijesne jezgre, ili dijela povijesnog naselja, novu je gradnju potrebno planirati na načelu uspostave harmoničnog odnosa s tradicionalnim i povijesnim vrijednostima; što znači poštivanje karakterističnog načina gradnje, građevinske linije, postave kuće zabatom prema ulici, najveće visine do P+1, uz uvjete oblikovanja pročelja.

Polazišta obnove i oblikovanja povijesnih naselja treba temeljiti na: reafirmaciji i očuvanju izvorne strukture sela, osobito planiranih naselja, brižljivom određivanju uvjeta uređenja i korištenja prostora, oblika i uvjeta građenja, zadržavanju starog sustava parcelacije te kontroli linearnog širenja sela, izmještanju tranzitnog prometa izvan naselja i drugim. Program zaštite kulturnih dobara posebno uključuje uvjete pripreme i provedbe posebnih istraživanja, obnove, prezentacije, određivanja namjene i izvora financijskih sredstava za njegovu provedbu.

U područjima zaštite krajobraza koje su ujedno zone ekspozicije naselja ne dozvoljava se nova izgradnja, jer bi se time narušile prostorne i šire ambijentalne vrijednosti bilo čitavog naselja ili njegove povijesne jezgre. Područja označena kao ozelenjene i pejzažne površine treba i nadalje održavati u toj namjeni, bez širenja građevinskog područja, budući da su značajne kao prostori ekspozicije naselja.

3.4.2.4. Mjere zaštite povijesnih građevina i sklopova izvan naselja

Na području Općine Stari Jankovci nisu istražene lokacije građevina i sklopova van naselja. To se osobito odnosi na utvrde o kojima govore povijesni izvori. Istražnim radovima treba definirati lokalitete i režima zaštite prema određenim zonama, predvidjeti smjernice i mjere za zahvate na graditeljskoj baštini, kako bi se zaštitila od propadanja i degradiranja te uključila u suvremeni život. Od općih intervencija na građevinama, s obzirom na njihovu spomeničku vrijednost: predviđaju se: konzervacija, restauracija, građevinska sanacija, rekonstrukcija. Uz stambene građevine moguće su i manje dogradnje koje neće umanjiti njihove izvorne vrijednosti, a omogućit će bolje funkcioniranje. Sve građevinske radove uključujući i redovito održavanje (zamjena pokrova, stolarije, obnova pročelja) potrebno je provoditi uz suglasnost i nadzor Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku.

3.4.2.5. Mjere zaštite arheoloških lokaliteta

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara regulirana je i zaštita arheoloških nalazišta i nalaza te se stoga evidentirane, preventivno zaštićene i registrirane arheološke lokalitete. Nova valorizacija i kategorizacija arheoloških kulturnih dobara kao i postupak preventivne zaštite odnosno registracije za određene evidentirane arheološke lokalitete treba točnije locirati granice katastarskih parcela.

Arheološki lokaliteti - na području općine nalazi se 9 evidentiranih i 1 registrirani arheološki lokalitet. Lokaliteti su iz prapovijesnog, antičkog i srednjovjekovnog razdoblja.

1. Registrirani arheološki lokalitet lociran je katastarskim parcelama. Na tom se lokalitetu svi zemljani radovi koji uključuju kopanje zemljišta dublje od 40 cm, moraju izvesti ručnim iskopom pod nadzorom i uputama arheologa uz prethodno utvrđene posebne uvjete zaštite i odobrenje Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku, koji može za pojedine lokacije propisati i prethodno izvođenje zaštitnih arheoloških ispitivanja i istraživanja. Sva izgradnja na navedenom lokalitetu uvjetovana je rezultatima arheoloških istraživanja, bez obzira na prethodne izdane uvjete i odobrenje.
2. Ostalim evidentiranim arheološkim lokalitetima se zbog neistraženosti ne mogu utvrditi točne granice te su stoga locirani položajima. Površine na tim lokacijama mogu se koristiti na do sada uobičajen način, a eventualni posebni uvjeti korištenja propisati će se ukoliko bude potrebno.
3. U ukoliko bi se na preostalom području Općine prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova otkrilo arheološko nalazište ili nalazi, osoba koja izvodi radove dužna je iste prekinuti te bez odlaganja obavijestiti Konzervatorski odjel, koji će se sukladno odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara preuzeti odgovarajuće mjere osiguranja i zaštite nalazišta ili nalaza.

Arheološki lokaliteti označeni su približnom lokacijom na karti Kulturne baštine 1:25000. Radi njihove daljnje identifikacije potrebno je obaviti detaljno kartiranje i dokumentiranje, na temelju istražnih radova i prepoznavanja na terenu. Na svim tim područjima, prije građevinskih zahvata izgradnje infrastrukture ili drugih objekata, treba provesti arheološke istražne radove, sondiranja, radi utvrđivanja daljnjeg postupka. U postupku ishođenja lokacijske dozvole treba obaviti arheološka istraživanja.

3.4.2.6. Mjere zaštite memorijalnih područja

Ambijentalne cjeline groblja koja su ujedno i neposredni okoliš crkava s očuvanim starim nadgrobni spomenicima i drvenim križevima treba održavati i čuvati u okviru prostorne organizacije i kamene plastike nadgrobni ploča i drvenih križeva. Potrebe za širenjem groblja rješavati u zoni manje ekspozicije groblja, uz očuvanje intaktnosti postojećeg. Ne dozvoljava se zamjena starih spomenika novim poliranim crnim mramornim pločama.

Posebno treba istražiti i vrednovati memorijalne prostore stradanja za vrijeme Domovinskog rata te ih označiti i zaštititi u detaljnijim dokumentima uređenja prostora. Zakonom o zaštiti i očuvanju

kulturnih dobara (NN br. 69/99) regulirana je zaštita područja, mjesta, spomenika i obilježja u svezi s povijesnim događanjima i osobama (kulturna dobra – Antifašizma i Domovinskog rata), te se stoga na evidentirana, preventivno zaštićena i registrirana kulturna dobra iz navedenog područja primjenjuju propisane odredbe ovog Zakona. Prije građevinskih intervencija nužno je provesti sustavna arheološka istraživanja na mjestima budućeg iskopa.

3.4.2.7. Mjere zaštite kulturnog krajobraza

U područjima kultiviranog i prirodnog krajobraza nije dozvoljena nova gradnja, ako se time umanjuju temeljne vrijednosti i kako bi se time narušili uvjeti očuvanja vrijednih vizura na povijesne građevine i naselja. Tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje treba usuglašavati s kvalitetnom tradicijom područja, a nagrđene dijelove naselja treba postupno sanirati.

3.4.2.8. Mjere zaštite etnoloških građevina

Do sada je djelomično provedeno evidentiranje i dokumentiranje etnoloških građevina pa su ograničeno poduzimane mjere zaštite i očuvanja. Svi raspoloživi podaci temelje se na rekognosciranju terena kojim su bila obuhvaćena sva naselja općine. Zbog toga je potrebno provesti dokumentiranje i vršiti zaštitu putem čuvanja pojedinačnih objekata značajne spomeničke vrijednosti i putem suvremene interpretacije osnovnih karakteristika tradicijskog graditeljstva uz suradnju urbanističkih i projektantskih ustanova te institucija za zaštitu kulturnih dobara.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Strateški prostorno planski pristup obnovi naselja i povratku stanovništva temelji se na obnovi infrastrukturnih sustava, a posebno sanirati ekološki ugrožene dijelove okoliša. U Općini je djelomično izgrađen sustav infrastrukture i u njemu dominiraju građevine prometa, energetike i telekomunikacija. Ostali građevine infrastrukturnih sustava su manje prisutne ili nisu izgrađene.

3.5.1. PROMETNI INFRASTRUKTURNI SUSTAV

Programsko planski obuhvat složenih infrastrukturno gospodarskih sustava odnosi se na koridore i funkcionalne sklopove koji sadrže više segmenata državne i županijske infrastrukture, prateće gospodarske i obuhvaćaju kontakt područja naselja i drugih površina pod neposrednim utjecajem trasa i kapaciteta. Infrastrukturni koridori su temelj za uspostavu integralnog i kombiniranog prometa te obuhvaćaju ceste, pruge, luke i transportne cjevovode. Ciljevi razvoja prometnog sustava Općine su poticati modernizaciju i rekonstrukcijom postojećih te građenje novih cesta i pruga, omogućiti etapnu realizaciju planirane modernizacije i izgradnje prometnog sustava i osigurati prometnu povezanost i mogućnost odabira sustava prijevoza, a posebno javnog prijevoza.

3.5.1.1. Cestovni promet

Prometni sustav na državnoj razini određen je *Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Navedenim dokumentima određeni su glavni smjerovi cestovnih komunikacija u Republici Hrvatskoj, a temeljem toga uvršteni su u *Strategiju prometnog razvitka Republike Hrvatske* koja je odredila i prioritete prema značenju pojedinog cestovnog smjera u cestovnoj mreži.

U zadanim prirodnim uvjetima i položaju Županije i Općine prema glavnim europskim razvojnim pravcima, velikim dijelom je određeno prostorno razvojno ustrojstvo općine uz glavna obilježja dijelom izgrađenog infrastrukturnog koridora I-Z (posavski koridor) i neizgrađenost poprečnih koridora S-J koji su tehnički i funkcionalno nedostatni. Područjem Općine prolazi Državna cesta D 46 Vinkovci – GP Tovarnik, koja je i alternativna prometnica za D 4 u sklopu X europskog koridora.

Cestovni promet u Općini planiran je na tri razine i to na državnoj razini, županijskoj razini i na lokalnoj - općinskoj razini. Za Općinu, ali i za središnji dio Županije, od posebne važnosti je modernizacija državne ceste D 46 Tovarnik - Vinkovci. Važna je i modernizacija državne ceste D 57 Vukovar - Orolik. U većem dijelu općine mreža cesta je dobro razvijena uz potrebu njene modernizacije te s ciljem postizanja veće sigurnosti i kvalitete odvijanja prometa.

Prometni sustav na županijskoj razini predstavljen je postojećim cestama:

Cestovne građevine s pripadajućim objektima i uređajima – županijske ceste:

Ž 4150 D 57 - Petrovci – St. Jankovci – D 46

Ž 4172 D 46 - Mirkovci – Privlaka

Ž 4194 D 46 - N. Jankovci – Ž 4172.

Prometni sustav cesta na lokalnoj razini predstavljen je sa:

L 46026 dionica od mosta na Bosutu na Ž 4172 prema Đeletovcima,

L 46027 D 46 Srijemske Laze – do L 46026,

L 46028 Slakovci – Svinjarevci

L 40029 Slakovci (D 46) - željeznička postaja i

L 46030 D 46 Orolik - L – 46026.

Postojeća cestovna mreža dijelom je nastala na trasama postojećih makadamskih cesta, a modernizacija se svodila na polaganje asfaltnih slojeva na postojeću podlogu. Nepovoljno stanje

pogoršala su ratna razaranja cestovne mreže i pratećih građevina te prometno preopterećenje prometnica. Glavni cestovni prometni smjer čini državna cesta u smjeru I -Z i poprečne županijske ceste u smjeru S-J priključen na državnu cestu. Sukladno gospodarsko-razvojnim, strateško-sigurnosnim, demografskim i ostalim interesima, razvoj cestovne mreže treba omogućiti višu razinu prometne usluge u povezivanju svih područja. Neposredne mjere građenja su modernizacija i rekonstrukcija i proširenje postojeće mreže cesta poboljšanjem horizontalnih i vertikalnih elemenata ceste i pojačanjem kolničke konstrukcije te redovito i pravovremeno održavanje, zimska služba i prevencija u cilju najmanje zadržavanja postojećeg, odnosno povećanja razine kvalitete izgrađene cestovne mreže.

Planom se predviđa modernizacija i asfaltiranje Ž 4194 Novi Jankovci – Prevlaka, Ž 4172 Prevlaka – Mirkovci, L 46028 Slakovci – Svinjarevci. Za bolju prometnu povezanost osobito je važna izgradnja nadvožnjaka na križanju državne ceste D 46 i magistralne glavne željezničke pruge MG2 kao i nadvožnjaka na križanjima ove pruge s ostalim županijskim i lokalnim cestama.

DUŽINA CESTA I GUSTOĆA CESTOVNE MREŽE

	Ukupno	Suvremeni kolnik	Vrsta cesta			Gustoća cestovne mreže m/km ²
	km	km	državne	županijske	lokalne	
Županija	1100	775	323	548	229	450
Općina	52,58	~ 29	14,17	11,51	26,9	304 (557)

Na razini lokalne cestovne mreže ponajprije treba planirati modernizaciju i tehničko opremanje cesta, gradnju nogostupa u naseljima i biciklističkih staza, uređenje pješačkih prijelaza na križanjima, a sve u skladu s očekivanim budućim intenzitetom prometa.

3.5.1.2. Javni prijevoz

Javni prijevoz putnika unutar Općine te prema Vinkovcima odvija se željeznicom i autobusima. Prometna mreža (cestovna i željeznička) omogućuje kvalitetno povezivanje svih naselja općine. U naseljima su uređena stajališta za autobuse na D 46, a modernizacijom MP2 modernizirati će se kolodvori i stajališta.

3.5.1.3. Pješački i biciklistički promet

Duž državnih i županijskih cesta biciklistički i pješački promet treba voditi zasebnim stazama odvojenim od kolnika. Duž lokalnih i nesvrstanih cesta biciklističke staze mogu se voditi uz kolnik.

Pješačke i biciklističke staze treba graditi tako da se omogući kvalitetno povezivanje svih dijelova naselja, a posebno dostupnost javnim zgradama – upravi, obrazovanju, zdravstvu, crkvama, grobljima i športskim građevinama te putničkim stanicama autobusa i željeznice.

3.5.1.4. Željeznički promet

Prometni sustav na državnoj razini određen je *Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Navedenim dokumentima su određeni glavni smjerovi i željezničkih komunikacija u Republici Hrvatskoj, a temeljem toga uvršteni su u *Strategiju prometnog razvitka Republike Hrvatske* koja je odredila i prioritete po značenju u željezničkoj mreži pojedinog željezničkog smjera. Komparativne prednosti željeznice pred cestovnim prometom su: manje zauzimanje prostora, manje ugrožavanje okoliša, veće prijevozne mogućnosti tereta, veća sigurnost putnika i sl. Sukladno Zakonu o sigurnosti u željezničkom prometu (NN br. 72/92 i 28/93) razvrstavana pruga na području Općine Jankovci je magistralna glavna željeznička pruga MG2 (Savski Marof državna granica - Zagreb - Sisak - Novska - Vinkovci - Tovarnik državna granica) - dionica MG2 (Tovarnik-Novska). Magistralna glavna željeznička pruga MG2 dio je X europskog prometnog koridora mreže magistralnih pruga koja povezuje zemlje srednje Europe preko Republike Hrvatske sa ostalim zemljama Bliskog istoka (München-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Bucuresti-Athinai-Istanbul).

Pruga je elektrificirana cijelom svojom dužinom jednofaznim izmjeničnim sustavom 25 kV, 50 Hz. Dozvoljeno opterećenje je 220 kN po osovini odnosno dopuštena masa po dužnom metru 8 kN/m. Trasa ima lukove radiusa 400 m do 2000 m, uzdužnih nagiba trase maksimalno 5 ‰. Nakon uspostave prometa na dionici Vinkovci - Tovarnik brzina vožnje vlakova je bila ograničena. Ovakvo stanje je posljedica ratnih razaranja, a u ratu uništena kontaktna mreža je obnovljena, kao i svi signalno-sigurnosni i telekomunikacijski uređaji te većina željezničko-cestovnih prijelaza. Na magistralnoj glavnoj željezničkoj pruzi MG2 kolodvor je u Jankovcima, a stajališta su u Srijemskim Lazama, Slakovcima i Oroliku.

Kontaktna mreža od Vinkovaca preko Tovarnika do granice je obnovljena. Obnovljena će biti i elektrovočna podstanica EVP Jankovci nakon razminiranja terena oko trase dalekovoda 110 kV. U skladu s globalnom analizom obujma prometa za razdoblje do 2020. godine a temeljom veličine prometa, opremljenosti suvremenom opremom signalno-sigurnosnih uređaja na magistralnoj glavnoj željezničkoj pruzi MG2 treba postojeće kolodvorske kolosijeke produljiti. Tražena brzina od minimalno 160 km/sat na postojećoj pruzi postigla bi se uvođenjem suvremenih vlakova s tim da se i prilikom remonta pruge i manjim rekonstrukcijama građevinskih elemenata dobije povoljnija trasa. Prilikom rekonstrukcije postojećih dionica ili izgradnje novih treba primjenjivati tehničke parametre iz Dodatka II Europskog sporazuma o glavnim međunarodnim željezničkim prugama AGC 1995. g. Kompletna dopuna signalno-sigurnosnih uređaja u kolodvorima i na pruzi te uvođenje daljinskog upravljanja prometom tj. telekomande predviđena je do 2010. godine.

Rekonstrukcijom magistralne željezničke pruge ispitati će se potreba, vrsta te odrediti konačan broj pješačkih i kolnih prijelaza za koje je potrebno ostaviti odgovarajući prostor unutar građevinskih područja naselja. U tom smislu potrebno je ograničiti građenje uz postojeće cestovne prijelaze pruge (u dubini planiranog nadvožnjaka) kao i građenje uz prugu u zoni propisanog zaštitnog koridora te svako daljnje građenje koordinirati s Hrvatskim željeznicama.

Za potrebe PZ Stari Jankovci određen je koridor u istraživanju za gradnju industrijskog kolosijeka od kolodvora u St. Jankovcima do silosa PZ koji koristi planiran dvovisinski prijelaz na D 46 zapadno od St. Jankovaca. Ovim planom, a na temelju općih uvjeta križanja državnih cesta i magistralnih pruga, planirana je gradnja nadvožnjaka zapadno od stanice u Novim Jankovcima na križanju državne ceste D 46 i magistralne pruge MG2 i trase u istraživanju industrijskog kolosijeka.

3.5.1.5. Sustav telekomunikacija

3.5.1.5.1. Telekomunikacije

Sustav telekomunikacija dosegao primjerenu razinu koja omogućuje kvalitetno uključanje u europske i svjetske sustave, a TKC Vukovar vrlo uspješno prati svojim razvojnim planovima planove gospodarskog razvoja općina. Plan razvoja TK infrastrukture obuhvaća TK mrežu i komutaciju. PPŽ daje temeljne smjernice sveobuhvatnog razvitka telekomunikacija u Vukovarsko-srijemskoj županiji i svim općinama. Potrebno proširenje postojećih kapaciteta, koje će zahtijevati funkcije u planiranim građevinskim područjima kako naselja, tako i gospodarstva u svom kvantitativnom izrazu kroz kapacitete i trase odredit će se kad se budu odredili i stvarni planirani kapaciteti sukladno planovima investitora. Udaljenije lokacije moguće je rješavati i pomoću RSS-a (udaljeni pretplatnički stupanj). U planiranom razdoblju kontinuirano će se vršiti modernizacija TK mreže u dijelovima Općine Stari Jankovci gdje je još to potrebno.

Na području Općine postoji telekomunikacijska infrastruktura u svom osnovnom vidu koji se sastoji od uređaja za komutaciju (centrala), prijenosnog puta (telekomunikacijska mreža) i krajnjih korisnika u smislu telefonskih priključaka.

Mjesnu telefonske mreže u mjestima Stari Jankovci, Novi Jankovci, Slakovci i Srijemske Laze izgrađene su 2002. godine prema principu *podzemno do svakog pretplatnika*. U mjestu Orolik postojeća telekomunikacijska mreža ima zadovoljavajuću izgrađenost telekomunikacijskih kapaciteta te se ne planira proširenje iste.

3.5.1.5.2. Nepokretna mreža

Nepokretna telefonska mreža TKC Vukovar organizirana je unutar područja Županije kao tri pristupna područja: PP Županja, PP Vinkovci i PP Vukovar (od kojih su PP Vinkovci i PP Vukovar podignuti na tranzitnu razinu). U svakom pristupnom području smještena je i pripadajuća pristupna centrala tipa AXE na koju su priključeni korisnici određenog dijela jednog naselja (izravno ili posredovanjem RSS-a). Pristupna centrala komutira međusobni promet svojih korisnika, kao i polazni i dolazni županijski, međžužupanijski i međunarodni promet svojih korisnika vezanih na RSS.

Razvojni planovi TKC-a Vukovar usmjereni su prema daljnjem razvoju i digitalizaciji telekomunikacijske mreže. U TKC Vukovar u potpunosti su digitalizirani svi komutacijski kapaciteti, supstitucijom postojećih analognih komutacijskih kapaciteta tipa ARF, SI i ETC 960 ili izgradnjom novih kapaciteta.

U prijenosnom segmentu analognu tehnologiju u potpunosti je zamijenila digitalna tehnologija, a uz postojeće klasične i simetrične sustave na području Podunavlja izgrađena je i dobro kapacitirana svjetlovodna infrastruktura kao podloga za realizaciju brojnih digitalnih sustava prijenosa na svim razinama mreža. Osnovni ciljevi daljnjeg razvoja mreže sustava prijenosa su stvaranje kvalitetne i održive digitalne transmisijske infrastrukture za sve signale postojećih i budućih širokopojasnih usluga, posebice na području Podunavlja.

Croline

Croline je mreža digitalnih zakupljenih vodova brzine od 34 Mbit/s. Ne planira se bitniji porast broja korisnika, već se očekuje migracija korisnika prema novoj široko pojasnoj mreži, a na Croline će se uključivati korisnici manjih brzina.

HiNet

Planira se povećanje broja korisnika po svim tipovima usluga za što su preduvjet daljnji razvoj mreže i usluge.

ISDN

U sljedećem planskom razdoblju nastaviti će se plansko uvođenje ISDN usluga kao sastavnog dijela digitalne telefonske mreže. Uz postojeću softversku funkcionalnost, digitalne pristupne centrale (AXE) i udaljeni pretplatnički stupnjevi (RSS) opremljeni su odgovarajućim hardverom za osnovni (BRA) i primarni (PRA) pristup.

3.5.1.5.3. Telekomunikacijske usluge

Sve vrste osnovnih telefonskih usluga u unutarnjem i međunarodnom automatskom prometu na raspolaganju su svim pretplatnicima telefonske mreže HT-a. U narednom razdoblju planira se njihov kontinuirani lagani rast. Dodatne telefonske i ISDN usluge poput preusmjerenje dolaznih poziva, prikazivanja broja pozivajućeg pretplatnika, automatskog buđenja, ograničavanja pozivanja određenih brojeva, konferencijske veze, prolaznog biranja, višestrukog pretplatničkog broja, prenosivosti terminala i mnoge druge danas su sastavni dio aplikacijskih sustava digitalnih pristupnih PSTN/ISDN centrala u mreži HT-a. U narednom razdoblju planira se znatno povećanje korištenja tih usluga, a da bi se to ostvarilo potrebno je poduzeti široku marketišku akciju putem različitih medija radi njihove popularizacije te prilagoditi tarifnu politiku kako bi postale pristupačnije korisnicima.

3.5.1.5.4. RTV

Za vrijeme rata RTV sustav na području bivše općine Vinkovci doživio je velika oštećenja. Sadašnje stanje je zadovoljavajuće i RTV sustav se sastoji od TV pretvarača Borinci i FM odašiljača Borinci. Ostvareni stupanj izgrađenosti RTV infrastrukture na području bivše općine zadovoljava.

3.5.1.6. Poštanski promet

Poštanski promet je dobro razvijen na području Vinkovaca. U Vinkovcima je smješteno središte operativne jedinice, a na području općine su se prije rata nalazile još 24 izvršne PT jedinice. Izvršena je sanacija i modernizacija postojećih i izgradnja novih PT jedinica. Izvršena je sanacija, rekonstrukcija i modernizacija poštanskog prometa, kao i povećanje obima poštanskih usluga.

U naseljima Stari Jankovci, Slakovci i Orolik su poštanski uredi. Ne planira se proširivanje ovoga sustava veza u Općini. Poštanski sandučići nalaze se u svim naseljima Općine.

3.5.2. ENERGETSKI SUSTAV

3.5.2.1. Elektroenergetski sustav

Općina Stari Jankovci opskrbljuje se električnom energijom dijelom iz TS 110/35 kV "Vinkovci" preko distribucijske mreže. Opskrba električnom energijom je dijelom i preko distribucijske mreže iz TS "Vukovar 2" 110/35/10 kV. Prije rata se je ova TS 110/35/10 kV izravno se napajala iz TS 400/110 kV "Ernestinovo", te posredno preko Vinkovaca iz TS 220/110 kV "Đakovo" te iz bivše Jugoslavije preko Nijemaca. Razaranjem TS 400/100 kV "Ernestinovo" i 400kV dalekovoda, te prekidom 110 kV dalekovoda iz pravca Ernestinova i Vinkovaca napajanje se ostvarivalo samo preko TS "Nijemci". Razaranjem su bili prekinuti i dalekovodi distribucijskih naponskih razina, te niskonaponska mreža. Oštećeni dalekovodi nižih distribucijskih naponskih razina su većinom obnovljeni. Središnjim dijelom Općine zapadno od Novih Jankovaca bio je izgrađen dvostruki 110 kV dalekovoda i elektrovučno postrojenje HŽ-a koje nakon Domovinskog rata još nije obnovljeno.

U svrhu kvalitetnije opskrbe predviđa se rekonstrukcija uništenih dalekovoda i trafostanica te izgradnja novih dalekovoda u ili uz koridore postojećih te izgradnja novih trafostanica. Plan razvoja mreže prijenosa obuhvaća dovršavanje obnove oštećenih i srušenih dalekovoda i TS-a te izgradnju novih. Postizavanje kvalitetne i sigurne opskrbe električnom energijom obuhvaća radove na prijenosnoj i distributivnoj mreži te trajna sanacija 35 kV dalekovoda. 35kV naponski nivo pod ingerencijom je HEP Distribucija d.o.o. Zagreb, DP «Elektra» Vinkovci.

Prostornim planom uređenja općina (PPUG/O) uvjetuje se: određivanje smještaja objekata sustava elektroopskrbe u odnosu na građevinsko područje, koridore ostale infrastrukture, zaštitu područja kvalitetnog poljodjelskog zemljišta i sl. uz obvezu da sve dalekovode treba graditi izvan naselja i industrijskih zona, racionalno koristiti prostor, izbjegavati naseljen i šumovit prostor te čuvati povijesne i prirodne vrijednosti te vrijednosti krajobraza. Kapacitete postojeće (10(20)/0,4 i 10/0,4 kV) u okviru prostora Općine bit će potrebno dodatno proširiti bilo pojačanjem postojećih bilo izgradnjom novih (sa 10/0,4 kV na 20/0,4 kV), a temeljom planiranih građevinskih područja za novu stambenu i gospodarsku izgradnju. U svom kvantitativnom izrazu proširenje kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih kapaciteta i trasa vodova) odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Dalekovode u naseljima treba izgraditi podzemno. Osobitu pozornost treba obratiti na objedinjavanju koridora dalekovoda radi uštede i zaštite prostora. Potrebno je predvidjeti mogućnost prijelaza sa 10 kV na 20 kV.

Elektroenergetska mreža prikazana je koridorima i rasporedom objekata u prostoru. Prostorni razmještaj građevina prikazan ovim Planom shematskog je karaktera.

3.5.2.2. Mineralne sirovine - transport i proizvodnja nafte i plina

Mineralne sirovine

Na području Općine Stari Jankovci nalazi se dio vrijednog naftno - plinskog polja Đeletovci i Privlaka s crpilištima nafte i plina. Dostupni podaci o površini eksploatacijskih polja su: N. Jankovci 265,3 ha, S. Laze 1051,9 ha, Slakovci 537,16 ha, Orolik 470,2 ha.

Značajne su površine za istraživanje mineralnih sirovina na području općine St. Jankovci. Područja za istraživanje mineralnih sirovina potrebno je prostorno odrediti sukladno odredbama Zakona o rudarstvu NN 35/95 i 114/01 i Zakonom o prostornom uređenju NN 30/94, 68/98 i 61/00. Nove lokacije za istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina moguće je odrediti na osnovu stručne podloge/osnove/ geološko rudarske studije. Geološko rudarska studija treba sadržavati potencijalnost mineralnih sirovina županije po vrstama, prijedlog Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama županije i projekt sanacija/uređenja/ prenamjene svakog napuštenog eksploatacijskog polja. Po donošenju stručne podloge moguće nove lokacije treba unijeti u PPUO.

Istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina vršiti temeljom zakonskih uvjeta i to u pravilu izvan građevinskih područja naselja i izvan prostora postojećih i planiranih infrastrukturnih koridora te u skladu sa obvezama određenim procjenom utjecaja na okoliš. Po donošenju stručne podloge moguće nove lokacije treba unijeti u PPUO, uvažavajući smjernice ovog plana o zaštiti okoliša i očuvanja vrijednosti krajobraza te na temelju propisa o rudarstvu i posebnih propisa područja vodnog gospodarstva te geološko-rudarske osnove. Nova eksploatacijska polja ne mogu se otvarati na zaštićenim područjima.

Na području Općine su istražni prostori te vrijedna nalazišta i eksploatacijska polja nafte, plina i opekarske gline.

Za potrebe obrade problematike istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina potrebno je doraditi pregled istražnih prostora i eksploatacijskih polja odnosno ishođenih koncesija/odobrenja.

NAZIV EKSPLOATACIJSKOG POLJA	IME TVRTKE VLASNIKA	Naziv mineralne sirovine	POVRŠINA eksploatacijskog polja	KATASTARSKA OPĆINA	Datum izdavanja odobrenja
STARI JANKOVCI	DILJ d.d. Vinkovci, Ciglarska 33.	opekarska glina	7,5 ha	Stari Jankovci k.č.br. 1616/8	28. 01. 2002
	INA	nafta i plin	2340 ha	Novi Jankovci Slakovci, Orolik	

Za područje Općine treba izraditi posebnu studiju/stručnu podlogu kojom će se istražiti potencijalnost mineralnih sirovina po vrstama, potencijalnost izvorišta termalnih voda te predložiti Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama i sanaciju/uređenje/prenamjenu napuštenih eksploatacijskih polja. Po donošenju stručne podloge moguće nove lokacije treba unijeti u PPUO/G.

Na ovim lokacijama istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina dozvoljeni su uz uvjete:

- vlasnici/investitori moraju imati ishođenu rudarsku koncesiju za izvođenje rudarskih radova,
- eksploatacijska polja/aktivni kopovi kojih vlasnici/investitori nemaju ishođena sva potrebna odobrenja mogu se legalizirati ukoliko ishode Rješenje o prihvatljivosti zahvata u prostoru, odnosno provedu Procjenu utjecaja na okoliš (PUO) i izrade Studiju utjecaja na okoliš (SUO) ciljanog sadržaja s naglaskom na sanaciju/uređenje eksploatacijskog polja,

- Sva eksploatacijska polja na kojima se nije započelo s eksploatacijom, a čiji vlasnici/investitori imaju ishodu odobrenje za eksploatacijska polja (a ukoliko eksploatacijska polja nisu locirana u zaštićenom području ili onom predloženom za zaštitu prema bilo kojem osnovu), ako ishode Rješenje o prihvatljivosti zahvata u prostoru, odnosno provedu PUO.
- Svi istraženi prostori čiji vlasnici/investitori imaju ishodu odobrenje za istražni prostor (a istražni prostori nisu locirani u zaštićenom području ili onom predloženom za zaštitu prema bilo kojem osnovu), ako ishode Rješenje o prihvatljivosti zahvata u prostoru, uz prethodnu provedbu postupka PUO i izrade SUO ciljanog sadržaja s vrednovanjem lokacije zahvata (čl. 6. i 7. Pravilnika o PUO).

Transport nafte i plina

Područjem Općine položen je cjevovod Jadranskog naftovoda (JANAF) značajnog za Republiku Hrvatsku. Paralelno s trasom JANAF-a položen je produktovod Bosanski Brod-Opatovac. Dimenzija je 16" (410 mm) i služio je za transport derivata nafte nakon prerade u Bosansko-brodskoj rafineriji do skladišta u Vinkovcima i terminala u Opatovcu. Produktovod Bosanski brod - Opatovac je na dijelu trase pretvoren u magistralni plinovod Slavonski Brod - Vinkovci, a planskom dokumentacijom predviđala se njegova prenamjena u plinovod sve do Opatovca. Planirane izmjene sustav za transport nafte odnose se na moguću izgradnju drugog cjevovoda (Constanza-Omišalj) u istom koridoru.

Zaštitna zona naftovoda je ukupno širine 60 m (po 30 m lijevo i desno od osi naftovoda), a zona opasnosti unutar koje je zabranjeno građenje je širine ukupno 20 m (po 10 m lijevo i desno od osi naftovoda).

3.5.2.3. Plinovodi o plinoopskrba

Područje Županije uključeno je u plinoopskrbni sustav Republike Hrvatske. Polazišta kvalitetnije plinoopskrbe su dovršenje izgradnje VT plinovoda, kompletiranje magistralnog VT raspjeta i izgradnja plinskih redukcijских postaja (PRP), izgradnja međumjesnih plinovoda – distribucijskih razvoda, usklađivanje koridora planirane izgradnje VT razvoda s ostalim korisnicima infrastrukturnih koridora. PPŽ-om je planirana izgradnja novog magistralnog plinovoda u postojećem koridoru naftovoda i produktovoda. Izgradnja ovih cjevovoda je državnog i županijskog interesa, a uvjeti građenja u užem i širem koridoru su ograničeni.

Izgradnja plinoopskrbnog sustava Vukovarsko-srijemske županije je na visokoj razini dovršenja tako da je plinifikacija obuhvatila sva naselja u Općini Staru Jankovci. Dvršenjem izgradnje magistralnog plinovoda postojeća MRP Negotlavci moći će kvalitetnije opskrbljivati će plinom općinu St. Jankovci - naselja Stari i Novi Jankovci, Srijemske Laze, Slakovci i Orolik.

Snabdijevanje plinom naselja Općine Stari Jankovci je iz dva smjera i to:

- sa MRP Negotlavci preko ST plinovoda Negotlavci – Orolik,
- sa MRP Vrapčana preko plinovoda Vrapčana – Novi Jankovci koji ide paralelno s plinovodom Vrapčana – Đeletovci.

Aktivnosti u oblasti plinoopskrbe su: dovršenje izgradnje visokotlačnih i srednjetačnih (ST i VT) plinovoda i izgradnja PRP-a, izgradnja međumjesnih distribucijskih razvoda te plinifikacija preostalih dijelova naselja.

Ovim Planom ucrtane su shematski trase lokalnih plinovoda duž županijskih i lokalnih prometnica. Zaštitna zona plinovoda je ukupno širine 100 m (po 50 m lijevo i desno od osi naftovoda), a zona opasnosti unutar koje je zabranjeno građenje je širine ukupno 20 m (po 10 m lijevo i desno od osi naftovoda).

3.5.2.4. Alternativni izvori energije

Mogući korištenja alternativnih izvora energije su: biomasa, sunčeva energija i energija vjetera. Istraživanje i korištenje ovisiti će o mogućnostima izgradnje isplativih sustava.

3.5.3. VODNOGOSPODARSKI SUSTAV

Korištenje voda

3.5.3.1. Vodoopskrba

Prostor Istočne Slavonije je u okruženju rijeka Save i Dunava. Vode središnjeg prostora Istočne Slavonije prihranjuju padaline no to su male i sezonski ograničene količine pa i izvorišta koja o njima ovisu nisu dovoljno pouzdana. Eksploatacija tih voda je nužna zbog ekonomičnosti vodoopskrbe, ali se tim vodama ne mogu zadovoljiti značajniji ni sadašnji ni budući vodopskrbni zahtjevi. Kvaliteta vode na većini postojećih i potencijalnih izvorišta pokazuje povećane koncentracije: željeza, mangana, anorganskog amonijaka, metana, sumporovodika, arsena i dr. Povećane koncentracije su rezultat sedimentacijskih uvjeta tijekom nastajanja vodonosnika. Većinu crpilišta karakterizira dubina zdenaca od 50-100m kapaciteta od 5-45 l/s. Stvarne osobitosti postojećih vodoopskrbnih sustava nisu poznate izuzev na razini njihovog katastra. Opasnost od zagađenja prisutna je i na drugim crpilištima zbog nedostatka uređaja za pročišćavanje i neuređenih odlagališta otpada. Daljnja povećanja kapaciteta vodoopskrbnih sustava i potrošnje vode nepovoljno će se odraziti na zagađenje vodotoka ukoliko se pravovremeno ne pristupi izgradnji uređaja za pročišćavanje otpadnih voda.

Rješenje vodoopskrbe Vukovarsko-srijemske županije temelji se dugoročno na uspostavi cjelovitog regionalnog sustava koji će distribucijom vode sigurnih izvorišta osigurati potrebne količine kvalitetne vode za sadašnje i buduće potrebe. PPŽ-om Vukovarsko-srijemske predviđa se izgradnja cjelovitog sustava vodoopskrbe županije kojim bi se postupno povezala sva naselja. Građenje ovog sustava pretpostavlja postupno širenje mreže od glavnih izvorišta (Vukovar, Ilok, Bošnjaci) te izvorišta u susjednim županijama do većih i potom manjih naselja. Ovim Planom se preuzima čuvanje koridora županijskog cjevovoda. Sva naselja će se do realizacije vodoopskrbnog sustava predviđenog PPŽ-om i dalje opskrbljivati vodom iz lokalnih izvorištavodozahvata pri čemu se teškoće javljaju zbog neusklađenosti i dinamike realizacije prijelaznih lokalnih rješenja.

U svim naseljima Općine Stari Jankovci izrađena je lokalna vodoopskrba.

Skupni sustav vodoopskrbe «Stari i Novi Jankovci» ima vodozahvat na lokaciji «Veliki kraj» u Starim Jankovcima u neposrednom režimu dobave, raspodjele i isporuke voda korisnicima, bez potrebnog popravka kakvoće vode. U St. Jankovcima vodocrpilište se nalazi u južnom dijelu naselja. Kapacitet zdenaca je u vrijeme izvedbe iznosio 23 l/s, a instaliran kapacitet 16l/s. Crpilište se sastoji od vodozahvatnog okna, zdenca i objekta strojarnice s tipskom opremom. (Vodopravna dozvola nije izdana.)

Naselja Slakovci i Srijemske Laze priključene su na zajednički skupni sustav vodoopskrbni vodoopskrbe sustav «Slakovci – S. Laze» s vodocrpilištem «Viganj-2» u Slakovcima u režimu korištenja kao i sustav «Stari i Novi Jankovci».

Lokalni sustav vodovoda «Orolik» napaja vodom naselje iz koristi se starim neuvjetnim vodocrpilištem «Centar» - u neposrednom režimu dobave, raspodjele i isporuke voda korisnicima, bez potrebnog popravka kakvoće vode. arteškog zdenca kapaciteta 8 l/s i nalazi se u naselju. Uz hidroforsko postrojenje je kotao od 5m³, kompresor i uređaj za dezinfekciju hipokloritom. Vodovodna mreža ne zadovoljava protupožarne potrebe, a kvaliteta vode je nepoznata.

Prerade vode i odstranjivanje štetnih sastojaka u vodoopskrbnim sustavima na području Općine St. Jankovci ne zadovoljava. Kvaliteta vode nije pouzdana, a zbog neriješenog sustava odvodnje crpilišta se nalazi nalaze i u izravnoj opasnosti od zagađenja sanitarnim otpadnim vodama, tim više što se veći dio bunaraj nalazi nalaze u najgušće izgrađenim dijelovima naselja.

Vodoopskrbni sustav Općine Stari Jankovci uključen je u distributivno područje «Vinkovci». Na međuopćinskoj i općinskoj razini rješenje javne vodoopskrbe planira se korištenjem vodocrpilišta «Veliki kraj» u Starim Jankovcima i «Viganj 2» u Šakovcima uz odgovarajuću dogradnju 2. faze rješenja i osiguranje sanitarne zone zaštite od 50m oko vodozahvata. Studijom¹ se predviđa dogradnja lokalne distribucijske i spojno-tranzitne mreže koja će povezivati u jedinstven vodoopskrbni sustav naselja općine Stari Jankovci i naselja u susjednoj općini Bogdanovci (naselja Petrovci i Svinjarevci). Unutar tog sustava se predlaže na vodoopskrbni sustav naselja Slakovci – S. Laze priključiti naselje Orolik i naselje Svinjarevci u susjednoj Općini Bogdanovci (rješenje na međuopćinskoj razini). Budući da su postojeći kapaciteti nedostadni potrebna je dogradnja i opremanje sustava prema izrađenom idejnom rješenju.² U Starim Jankovcima i Slakovcima se planira izgradnja vodotornjeva vodospremakeja bi trebala poboljšati uvjete vodoopskrbe. Vodocrpilište «Orolik» koristiti će se privremeno na lokalnoj razini do uspostave međuopćinskog sustava vodoopskrbe, kada će se prevesti u pričuvnu funkciju.

Na razini aktualnih potreba za vodom treba uz potrebe dokapacitiranja i predvidjeti mjere za popravak kakvoće vode. Nužna je ugradnja uređaja za uklanjanje i smanjivanje koncentracije štetnih sastojaka na svim postojećim i planiranim crpilištima, a što nadalje upućuje na prostornu koncentraciju takvih uređaja i na razvitak cjelovitog sustava vodoopskrbe Županije. Crpljenje voda mora biti takvo da se spriječi ulaženje ispod razine ravnoteže njihova prihranjivanja i ukupnog rashoda.

Osobito treba odrediti planirane potrebne kapacitete vode temeljom planova za proširenje postojećih i gradnju novih proizvodnih kapaciteta u Starim Jankovcima (PZ Stari Jankovci), Novim Jankovcima, Slakovcima, Oroliku i Svinjarevcima (ukoliko se prihvati prijedlog da se priključe na vodovod «Slakovci-S. Laze»).

Vodocrpilišta je potrebno zaštititi i od okolne gradnje te prometa. Zonu zaštite odrediti će nakon izvršenih istraživanja pravna osoba s javnim ovlastima područja vodoopskrbe. U međuvremenu obveza je štiti od građenja i zagađenja ograđenu zonu vodocrpilišta.

3.5.3.2. Navodnjavanje zemljišta

Male količine i nepovoljan raspored oborina u tijeku godine na središnjem i južnom području Županije nalaže potrebu izradu gospodarstvenog plana natapanja. S vodnogospodarskog stajališta postoji mogućnost navodnjavanja poljodjelskih površina te ju je potrebno istražiti posebno istražiti.

Vodnogospodarske funkcije višenamjenskog kanala Dunav - Sava (VKDS) usmjerene su na poboljšanje odvodnje i oplemenjivanje malih voda. Oplemenjivanje malih voda Bosuta, Biđa i pritoka kvalitetnim i dostatnim količinama kanalske vode, osposobljava postojeće vodotoke za navodnjavanje.

3.5.3.3. Opskrba vodom ribnjaka

Osnova slatkovodnog ribarstva su šaranski ribnjaci - značajni korisnici voda. Razvoj ribnjačarstva ovisi o mogućnosti opskrbe ribnjaka dovoljnim količinama kvalitetne vode. Raspoložive količine mogle bi se povećati akumuliranjem vode u slivu, no to iziskuje znatno veća ulaganja. Razvoj ribnjačarstva na području općine St. Jankovci može se razvijati tek nakon što se riješi problem zaštite od zagađenja voda Bosuta.

¹Izvod iz Studije razvitka javne vodoopskrbe na distribucijskom području «Vinkovci» – dopis «Vinkovačkog vodovoda i kanalizacije» d.o.o. br. 756. od 16.05.2003.

²Idejno rješenje skupnog vodoopskrbnog sustava «Slakovci – S. Laze – Svinjarevci» – 1. faza, Vinkovački vodovod i kanalizacija, 2001.

3.5.3.4. Zaštita voda

Zaštita voda od onečišćenja

Zaštita voda od onečišćenja zahtijeva optimalan (tehnički i financijski) način eliminacije ili smanjivanja izvora onečišćenja na dozvoljene količine. Onečišćenja voda nastaju ispiranjem onečišćeni površina, ispiranjem poljodjelskih površina onečišćenih sredstvima za zaštitu bilja i umjetnim gnojivima, gnojištima i prirodnim zagađenjima - erozijom i ispiranjem tla i sl. Onečišćenja mogu nastati i uslijed nepravilnog korištenja, kvarova i težih oštećenja uređaja i proizvodne opreme, u transportu opasnih tvari i sl.

Najugroženiji vodotok je Bosut - nizvodno Vinkovaca. Bosut je umjesto propisane II kategorije uzvodno od Vinkovaca III kategorije, a nizvodno od Vinkovaca ponekad čak i IV kategorije. Budući da Bosut u najvećoj mjeri utječe na vodostaj podzemnih voda to su i opasnosti od njihova zagađenja vrlo velike.

Problem je u nekvalitetnom i nedovoljno organiziranom građenju sustava odvodnje, a posebno u nepostojanju uređaja za pročišćavanje onečišćenih voda. U pravilu zaštita voda od zagađenja bitno zaostaje za vodoopskrbom, a uvođenjem vodovoda bitno se povećavaju količine potrošnje vode pa time i količine otpadnih voda koje se bez pročišćavanja upuštaju u vodotoke. Vode su ugrožene i odlaganjem komunalnog i ostalog otpada na neuređenim deponijima što je velika opasnost za onečišćenje voda. Septičke i sabirne jame kućanstava i industrije povećavaju zagađenje i opasnost zagađenja podzemnih voda. Prioritetni ciljevi i mjere zaštite voda su:

- sačuvati vode koje su još čiste (posebno podzemne vode) kao rezerve za opskrbu vodom,
- sanirati ili ukloniti zagađenja uslijed kojih dolazi do ugrožavanja ili zagađivanja vode za piće na postojećim ili planiranim izvorima vode,
- očuvati kvalitetu voda tamo gdje ona zadovoljava propisane kriterije, provođenjem i održavanjem mjera zaštite te kontrolom rada izgrađenih objekata i uređaja za pročišćavanje zagađenih voda,
- zaustaviti trend pogoršavanja kvalitete podzemnih i površinskih voda tamo gdje je ona narušena i poboljšati je izgradnjom potrebnih uređaja za pročišćavanje zagađenih voda,
- kod novih gradnji izvršiti propisane mjere zaštite voda,
- osigurati poboljšavanje ekoloških funkcija vode tamo gdje su narušene do postizanja propisane kvalitete,
- ostvariti održiv razvoj u kojem će racionalno korištenje resursa prostora osigurati očuvanje kvalitete voda i zdravlja ljudi,
- zaštitu voda treba primjenjivati globalno - kod svakog zahvata treba ocijeniti utjecaj na širi prostor kao i posljedice zagađenja prostora većim brojem zagađivača,
- provoditi mjere zaštite voda i graditi uređaje za pročišćavanje otpadnih voda prema prioritetima usklađenim s gospodarskim mogućnostima,
- glede ograničenih financijskih mogućnosti dati prioritet mjerama zaštite kojima se postižu veći učinci zdravstvene i ekološke koristi.

Mjere zaštite voda i odvodnje otpadnih voda općinskog značaja su :

- na području općine treba utvrditi koncepcijsko rješenje odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda uključivo raspored i uvjete izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kao i druge potrebne mjere zaštite voda od zagađivanja,
- stupanj zaštite voda utvrditi na temelju karakteristika i osobito kapaciteta prijemnika a u skladu s Državnim planom za zaštitu voda,
- izgradnja uređaja za pročišćavanje i individualnih mjera zaštite, uređenje kontroliranih deponija komunalnog otpada te sanacija izvanrednih zagađenja I. stupnja,
- provođenje mjera zaštite voda od ispiranja tla,
- zagađenja voda otpadnim vodama s prometnica,
- brižljivo gospodarenje komunalnim i posebnim otpadom,

- izvore ili uzroke zagađivanja treba uklanjati, sprječavati, odnosno zagađivanje smanjivati na mjestu njegova nastajanja,
- spriječiti ili ograničiti opasnosti od nastajanje zagađenja na postojećim i potencijalnim izvorima voda za opskrbu vodom, odnosno malim vodotocima, a gdje uslijed koncentracije zagađenja i ograničenog kapaciteta prijemnika, potrebne mjere zaštite prelaze tehničke ili ekonomske mogućnosti korisnika prostora,
- težiti izgradnji centralnih uređaja za zajedničko pročišćavanje gradskih (komunalnih) i industrijskih otpadnih voda,
- poticati građenje pojedinačnih uređaja za prikupljanje otpadnih voda tamo gdje nema tehničkog ili ekonomskog opravdanja za izgradnju zajedničkog sustava odvodnje s centralnim uređajima za pročišćavanje,
- planovima gospodarenja vodama osigurati povećanje malih protoka voda, odnosno povećanja kapaciteta prijemnika za prijem opterećenja,
- kvalitetu površinskih i podzemnih voda treba stalno kontrolirati kao i kvalitetu efluenta kojima se u vode unose zagađenja,
- dati prioritet obnovi ratom oštećenih i uništenih uređaja i poduzeti mjera sanacije posebno unutar zaštitnih zona izvorišta vode za piće
- zaštitne mjere treba proširiti na cijelo slivno područje jer se velika količina pesticida, nutrijata i teških kovina slijeva u rijeku Bosut (povećana uporaba umjetnih gnojiva).

Aktivnosti treba usmjeriti na pripreme za građenje lokalnih odvodnih sustava (izrada projektne dokumentacije) sukladno utvrđenoj koncepciji odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda prosječnog slavonskog naselja te mogućim modelima financiranja te izgradnje. Prioritetne aktivnosti u oblasti odvodnje su:

- izraditi koncepcijsko rješenje izgradnje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih komunalnih voda kojim će se odrediti temeljni uvjeti građenja sustava - vrijeme građenja, karakteristike sustava i prostorne potrebe te programski objediniti pojedinačna idejna rješenja,
- izraditi projektnu dokumentaciju kojom bi se odredili uvjeti izgradnje sustava odvodnje svih naselja u općini, a osobito uvjeta za međusobno povezivanje sustava obližnjih naselja i njihovo priključenje na uređaje za pročišćavanje otpadnih voda,
- istražiti optimalne uvjete povezivanja sustava glede lokacije središnjih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za više naselja te odrediti lokacije i tip uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- izgraditi sustave odvodnje i osnovne kolektorske mreže u većim naseljima,
- realizirati sustav zbrinjavanja otpada.

3.5.3.5. Odvodnja i pročišćavanje komunalnih voda

Na području općine St. Jankovci nema izgrađenog odvodnog sustava komunalnih voda, već se one rješavaju individualno. Površinske vode odvede se otvorenim jarcima te ispuštaju u mrežu melioracijskih kanala i vodotoke. Gradnja jedinstveni odvodnog sustav naselja općine pretpostavlja veće troškova gradnje. Rješenje je dovođenje zagađene vode na prikladnu lokaciju središnjeg općinskog uređaja za pročišćavanje prije ispusta otpadnih voda u recipijent. Intenzivna industrijska i/ili poljoprivredna proizvodnja nije obuhvaćena sustavom za odvodnju i pročišćavanje voda naselja i mora izgraditi vlastite sustave odvodnje i uređaje za pročišćavanje. (Industrija i posebno farme koje će se graditi nakon izgradnje sustava odvodnje moraju vršiti predtretman otpadnih voda i tako se priključiti na mjesnu odvodnju). U ovom planu su načelno predložene moguće lokacije uređaja za pročišćavanje otpadnih voda na kanalu Vidor, a konačnu lokaciju treba odabrati na temelju odgovarajuće tehničke dokumentacije.

Do izrade idejnog rješenja i izgradnje sustava odvodnje naselja i sustava pročišćavanja otpadnih voda odvodnju otpadnih voda obiteljskih zgrada trebat riješiti sabiranjem u nepropusne tro(dvo)djelne septičke (sabirne) jame. Odvodnja gospodarskih subjekata - površina i građevina morat će biti riješena na sličan način, ali uz obveznu izgradnju separatora ulja ili ostalih vrsta

bioloških pročišćivača. Odlukom Općine obvezno je urediti uvjete pražnjenja septičkih (sabirnih) jama.

Planirano građenje proizvodnih kapaciteta (farme, prerade i sl.) uvjetovano je istovremenom gradnjom sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Projektom odvodnje treba odrediti optimalne karakteristike sustava odvodnje i faze realizacije.

3.5.3.6. Zaštita od štetnog djelovanja voda

Uređenje vodotoka i obrana od poplava

Općinski prostor pripada slivnom području Save – podsliv Biđ-Bosut. Na području općine ne planiraju se veći zahvati, a važno je provoditi kvalitetnije održavanje te nadzor nad nedozvoljenim zatrpavanjem kanalske mreže. Područje Bosuta je nizinsko visine 85 do 90 m/nm s mjestimičnim depresijama ispod 80 m/nm. Poplavno područje je određeno kotom 80,50 m/nm. To su prostori u koje za vrijeme visokih vodostaja infiltriraju velike količine vode. Prema zahtjevu šumarskih stručnjaka minimalan vodostaj na početku vegetacijskog perioda mora biti 77,50 m/nm, a na kraju 77,00 m/nm. Stanje regulacije vodotoka zadovoljava, a uređuju se vodotoci koji su bili u zoni neposrednih vojnih aktivnosti i koji su bili zapunjavani građevinskim i drugim otpadom. Uređenje Bosuta (obala) dijelom je otežano zbog miniranosti. Paralelno sa izgradnjom sustava za zaštitu od poplava treba nastaviti s regulacijom i uređenjem korita vodotoka, izgradnjom objekata za redukciju velikih voda pritoka te obnavljanjem crpnih uređaja.

Zaštita od erozija i bujica

Stalnom obradom poljodjelskih površina te zbog još uvijek značajnih šumskih površina vanjski tragovi erozijskih procesa se brzo maskiraju premda je prisutan proces stalnih polaganih slabljenja proizvodne sposobnosti tla i smanjenja pedološkog sloja. Dobri rezultati u zaštiti zemljišta od erozije, mogu se postići u prvom redu primjenom gospodarsko-bioloških mjera, a manje izgradnjom građevinskih objekata. Temeljne smjernice za sprječavanje i sanaciju erozije i bujica su: izrada vodnogospodarskih osnova slivova, istraživanja i mjerenje erozijskih pojava na terenu, dugoročno planiranje zajedničkog rješavanja zaštite od erozija sa šumarstvom, poljodjelstvom i drugim zainteresiranim institucijama, organizirana izrada i vođenje katastra bujica u sklopu vodnogospodarskog katastra - karte bujičnih tokova i erozija, rješavanje problema zaštite od štetnog djelovanja poplavnih voda, a naročito zaštite područja vodnih akumulacija, izvođenje radova na uređenju bujičnih slivova i zaštititi zemljišta od erozije, osiguranje redovnog održavanja i iskorištavanje izgrađenih protuerozijskih sustava i objekata, intenzivna suradnja s organizacijama šumarstva, poljodjelstva i vodnog gospodarstva s ciljem zabrane sječe i šuma na vodom ugroženim područjima. Problem odvodnje oborinskih voda izraženiji je u području sjeverno od državne ceste D 46 duž koje je bitno redovito održavati kanale i propuste (osobito u Oroliku i Srijemskim Lazama). Postojeći sustav zaštite od voda uz redovito održavanje omogućuje dostatan stupanj zaštite.

Melioracijska odvodnja

Prirodni uvjeti zbog kojih može doći do pojave viška vode na zemljištima poljodjelske proizvodnje su oblik reljefa, nepropusnost tla, hidrogeološke karakteristike, velike količine oborina te plavljenja vodotocima koji prolaze kroz područje. Osobitu pozornost treba obratiti na regulaciju vodozračnog režima u slivu Bosuta te postaviti takve parametre koji će optimalno zadovoljiti potrebe poljodjelstva i šumarstva. Za korištenje poljodjelskih površina od presudne je važnosti zaštita površina od poplava i stupanj provedenih hidromelioracijskih radova. Odvodnja poljodjelskih površina na području općine je zadovoljavajuće riješena, premda teškoće održavanja hidromelioracijskih sustava u poslijeratnim godinama bitno ugrožavaju njegove funkcije. Odvodnja nizinskog dijela Općine polja vrši se gravitacijski u Bosut preko gravitaciono-mehaničke odvodnje. Dozvoljena kota akumuliranja vode u bosutskom bazenu je prema zahtjevu melioracije do max 79,00 m/nm, a svako daljnje izdizanje Bosuta uvjetuje uspore u pritocima i sustavu odvodnih kanala područja koji su štetni za poljodjelstvo te ne smiju trajati duže od 30 dana. Osnova i detaljna kanalska mreža omogućuje melioraciju na poljodjelskim površinama. Stupanj uređenosti sustava je različit, a dijelovi prostora su još nedostupni zbog opasnosti od mina. Potrebno je osiguravati redovito održavanje te na odgovarajući način riješiti problem obnove i izgradnje sustava odvodnje na privatnom zemljištu. Planiranom gradnjom kanala Dunav - Sava pa tako i spajanjem Vuke i Bosuta doći će do povezivanja vodnih režima dvaju slivnih područja - Dunava i Save i time će se steći uvjeti za bolje upravljanje vodnim režimom Bosuta.

3.6. POSTUPANJE S OTPADOM

Zbrinjavanje komunalnog otpada ustrojava se na županijskoj i općinskoj razini uz obveznu primjenu preventivskih i sanacijskih mjera. Nekontroliranim odlaganjem komunalnog i opasnog otpada ugrožava se stanje podzemnih voda što može imati nepovoljne posljedice na zdravlje ljudi. Odlaganjem rješavanja i sanacije postojećih smetlišta i odlaganjem donošenja odluke o izgradnji nadziranih odlagališta otpada problem se umnogostručuje i postaje teže rješiv. Postojeća neuređena smetlišta u Općini treba sanirati i nadzirati u smislu zabrane njihova korištenja. To su u: Starim Jankovcima ("Gatina"), Novim Jankovcima ("Panjik"), Srijemskim Lazama, Slakovcima ("Šipovača") i Oroliku ("Utvajt").

Na području općine St. Jankovci odabran je prostor i izvršena su prethodna ispitivanja lokacije odlagališta otpada. Odlagalište se nalazi na izdvojenom dobro pristupačnom mjestu na kojem su tla niske kvalitete i nisu povoljna za poljodjelstvo. Ovim odlagalištem može se riješiti problem zbrinjavanja ne samo općine već i cijele županije.

Realizaciju zbrinjavanja otpada treba provesti etapno uspostavom sustava odabranog broja većih kontroliranih deponija otpada, zatvaranjem i sanacijom svih ostalih deponija, realizacijom sustava deponiranja koji uključuje i izgradnju građevine za obradu i skladištenje otpada. Potrebno je izraditi program zbrinjavanja otpada za koji obuhvaća:

- program zbrinjavanja otpada koji će utvrditi način prikupljanja i lokacije za privremena odlagališta otpada te zatim predložiti dinamiku realizacije rješenja zbrinjavanje komunalnog otpada,
- pristupiti realizaciji programa zbrinjavanja otpada uspostavom mreže prikupljališta, skladišta te trajnog odlagališta otpada,
- uključiti sve proizvođače otpada u Općini u jedinstven sustav zbrinjavanja otpada, pozvati proizvođače otpada u širem okruženju da se koriste općinskim odlagalištem i time racionalizirati troškove građenja i održavanja odlagališta.

Prostornim planom Županije otvorena je mogućnost građenja odlagališta komunalnog otpada u Općini Stari Jankovci i time se otvara mogućnost da to bude i potencijalna lokacija županijskog odlagališta otpada.

Za tekući otpad predviđa se izgradnja kanalizacijske mreže s uređajima za prečišćivanje otpadnih voda, a po njihovoj izgradnji vrijediti će slijedeće obveze:

- kad se na dijelu građevinskog područja izgradi javna kanalizacijska mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju;
- ako na dijelu građevinskog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizacijska mreža, stambene i druge građevine moraju se priključiti na nju;
- tamo gdje se neće biti moguće priključiti na kanalizacijski sustav ili do njegove izgradnje otpadne vode iz domaćinstva moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u zatvorenim i višedijelnim nepropusnim septičkim jamama, a kruta tvar organizirano odvoziti na uređenu deponiju;
- otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se (i prije izgradnje kanalizacijskih sustava s prečišćavanjem) prije upuštanja u recipijent pročititi do stupnja na kojem se nalazi recipijent odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Hrvatskih voda.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zaštita okoliša postiže se: predviđanjem, praćenjem, sprečavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, zaštitom i uređenjem izuzetno vrijednih dijelova okoliša, sprečavanjem rizika i opasnosti po okoliš, poticanjem korištenja obnovljivih izvora i energije, poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš, ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja, sprečavanjem zahvata koji ugrožavaju okoliš, sanacijom oštećenih dijelova okoliša, razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša, donošenjem pravnih propisa o zaštiti okoliša, obavještavanjem javnosti o stanju u okolišu i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša, povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša. Zaštite okoliša temelji se na učinkovitom očuvanju prostora i teži višoj razini kakvoće života.

Na području općine mjere zaštite okoliša treba provoditi: trajnim očuvanjem izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanjem ekološke stabilnosti, očuvanjem kakvoće žive i nežive prirode i racionalnim korištenjem prirode i njenih dobara, očuvanjem i obnavljanjem kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza te unapređenjem stanja okoliša i osiguravanjem boljih uvjeta života. Posebito se to odnosi na planiranje namjene i određivanje uvjeta korištenja prostora s ciljem zaštite prostora od prekomjernog izgrađivanja i neracionalnog građenja, gradnju infrastrukturnih sustava i sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpada i građenje odlagališta otpada, zaštitu zraka, zaštitu tla i drugog. Treba uspostaviti sustav podataka o prostoru kao podlogu za pravovremeno i objektivno izvješćivanje o stanju u prostoru te za donošenje odluka o programima njegovog uređenja. Ugroženi dijelovi okoliša su osobito slijedeće kategorije i područja:

- okoliš i neposredan prostor gospodarskih zona;
- kvalitetna poljodjelska tla;
- kulturno-povijesni spomenici;
- građevine pučkog graditeljstva, svojstvena tipologija i matrica naselja;
- prostori postojećih i neuređenih odlagališta otpada;
- krajobrazi, prirodni, kultivirani i kulturni.

Potrebno je izraditi program zaštite okoliša koji sadrži:

1. stanje onečišćenja okoliša s evidentiranjem izvora zagađenja okoliša,
2. izraditi prostorni prikaz zagađivača i utvrditi karakteristike emisija,
3. odrediti mjere za sprječavanje nastajanja onečišćenja,
4. odrediti subjekte koji će provoditi zaštitu,
5. odrediti smjernice za očuvanje i zaštitu,
6. odrediti provedbu interventnih mjera i posebno hitno izraditi projekt zbrinjavanja otpada.

3.7.1. MJERE ZAŠTITE TLA

Zaštita tla od onečišćenja provodi se u funkciji zaštite: poljodjelskog zemljišta i proizvodnje zdrave hrane te zaštita zdravlja ljudi, faune i flore. Prostornim planom utvrđene su racionalni uvjeti korištenja poljodjelskog zemljište prvenstveno ograničavanjem prenamjene kvalitetnog zemljišta u nepoljodjelske svrhe te ograničavanjem širenja građevinskih područja.

Potrebno je izvršiti inventarizaciju stanja oštećenosti tla, razraditi sustav trajnog motrenja tala te uspostaviti odgovarajući informacijski sustav. Čuvanje tla temelji se na sustavu trajnog motrenja kojim će se prikupiti detaljne informacije procesima oštećenja i onečišćenja tala - prirodnim i antropogenim utjecajima na tlo.

U smislu zaštite, tla imaju slijedeće funkcije: prirodne funkcije kao što su : tla su životna osnova i životni prostor za ljude, biljke i životinje i organizme u tlu; sastavni su dio prirodnog potencijala, osobito sa svojim kružnim tokovima vode i hranjivih tvari; razgradnja, filtriranje, rezerva i pretvorba tvari; funkcija arhiva prirodne i kulturne povijesti; gospodarske funkcije: ležišta sirovina, površina za naseljavanje i rekreaciju, za biljnu proizvodnju, za ostale načine gospodarskog i javnog

korištenja, promet, opskrbu i odvodnju. Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mjeri izbjegavati oštećenje njegovih prirodnih funkcija, te njegovih funkcija arhiviranja prirodne i kulturne povijesti. Naglašava se potreba trajne sanacije područja eksploatacije mineralnih sirovina u tijeku i po dovršenju eksploatacije. Kontrolirati treba privođenje namjeni eksploatacijskih polja mineralnih sirovina, miniranih i zapuštenih poljodjelskih površina. Mjere za sprječavanje utjecaja od incidentnih zagađenja trebale bi biti obuhvaćene planovima zaštite okoliša za svakog pojedinog zagađivača. Potrebno je pravodobno djelovati na suzbijanju takvih zagađenja. Rješenje odvodnje otpadnih voda temelji se na uređaju za pročišćavanje, koji treba ispuštati otpadne vode II razine.

Planom su, zbog zaštite i unapređenja okoliša, utvrđena osobito vrijedna područja prirode, koja se stavljaju pod poseban režim zaštite. Zaštita prostora obrađena je u ovom tekstu Plana i prikazana je na grafičkim listovima označenim brojem "3". Oni obrađuje, vrednuju i kategoriziraju elemente prirodnih i kulturnih vrijednosti područja Općine. Osobito je nužno provesti odgovarajuću zaštitu prostora uz trasu auto-ceste od mogućih havarija i izlivanja opasnih tvari u podzemlje.

Korisnici trasa infrastrukture trebaju koristiti zajedničke koridore uz pažljivo trasiranje vodeći računa o vizualnom identitetu i vrijednostima krajobraza i racionalnom korištenju tla. Zaštita okoliša obuhvaća razvoj infrastrukturnog sustava na zbrinjavanju komunalnih i industrijskih otpadnih voda i zaštitu od incidentnih zagađenja. Potrebno je otpadne vode, koje se mogu pojaviti u gospodarskoj zoni, ali i na drugim mjestima prethodno pročistiti na samim mjestima nastanka do razine komunalnih otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju. Budući da na području općine nema izgrađenih sustava odvodnje potrebno je posebno za sve nove gospodarske proizvodnje (industriju, servise, mini farme i sl.) izraditi projektnu dokumentaciju i izgraditi sustave odvodnje prije ili najkasnije do puštanja u rad proizvodnih kapaciteta.

3.7.2. MJERE ZAŠTITE VODA

Mjere zaštite voda provode se utvrđivanjem izvora onečišćavanja voda, ocjenom postojećeg stanja te poduzimanjem provedbenih mjera zaštite u kratkoročnom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju. Uvjeti zaštite voda od zagađenja propisani su Državnim planom: zaštita očuvanje ekoloških vrijednosti prostora, zaštita površinskih i podzemnih voda od onečišćenja i unapređenje životnih uvjeta korištenjem voda. Vodni resursi određeni su planom namjene površina. Vodonosnici koji se koriste za vodoopskrbu su strateški interes od važnosti za Državu i Županiju. Površinske vode su temeljni činitelj ekološke cjelovitosti prostora.

Državnim planom ističe se značaj građenja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda koji otpadne vode ispuštaju u recipijente u ekološki vrijednim i lako ugrozivim područjima. Planom se predviđa potreba gradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda za uređaje između 2.000 do 15.000 ES te ostalih uređaja do 2010. godine. Otpadne vode zabranjeno je ispuštati u "vrlo osjetljiva područja".

Donošenjem Državnog plana zaštite voda i temeljom njega Županijskog plana zaštite voda odrediti će se karakteristike područja različitih stupnjeva "osjetljivosti" na ispuštanje korištenih voda. Do donošenja ovih planova određuju se "vrlo osjetljiva" i "osjetljiva" područja u koja se ne smiju upuštati iskorištene vode: područja sanitarne zaštite postojećih i potencijalnih crpilišta, prirodni rezervati, ribnjaci i vodene površine za šport i rekreaciju. Do donošenja Županijskog plana zaštite voda potrebno je u Općini:

- proglasiti mjere sanitarne zaštite postojećih i planiranih vodocrpilišta,
- odrediti uvjete izgradnje sustava odvodnje i izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda,
- obvezati postojeće gospodarske subjekte (industriju, farme i sl.) da moraju izgraditi vlastite sustave za pročišćavanje otpadnih voda sukladno uvjetima zaštite okoliša i karakteristikama recipijenata,
- ograničiti izgradnju na područjima organizirane odvodnje otpadnih voda prema kapacitetima sustava, obveznom stupnju prečišćavanja i osobitostima recipijenta, a osobito uvjetovati novu gradnju gospodarskih građevina istovremenom gradnjom odgovarajućih sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

3.7.3. MJERE ZAŠTITE ZRAKA

Polazište provedbe mjera zaštite zraka je uspostava mreže za praćenje kakvoće zraka koja obuhvaća gospodarske zone i područja posebne namjene radi utvrđivanja izvora te stupnja onečišćenja zraka na okoliš. Na području Općine za sada ne postoje značajniji izvori zagađenja zraka, a ukoliko se ako se novi izvori realiziraju biti će potrebno uspostaviti sukladno Zakonu katastar emisija u okoliš, utvrditi stvarni stupanj zagađenja te provoditi stalno motrenje. Ova se obveza osobito odnosi na planiranu lokaciju odlagališta komunalnog otpada "Vrapčana".

3.7.4. MJERE ZAŠTITE OD BUKE

Jedinice lokalne samouprave dužne su provesti mjere praćenje razine buke izradom karte buke. Karta buke je grafički prikaz osnovnih razina buke unutar promatranog područja u kojoj ljudi rade i borave. U urbanističkim planovima uređenja (UPU) potrebno je odrediti dozvoljene razine buke.

3.7.5. MJERE ZAŠTITE FLORE I FAUNE

Zaštitu staništa u gospodarski korištenim prostorima određuju uvjeti zaštite prirode a provode ih nadležne službe za poljodjelstvo, šumarstvo, vodoprivredu, zaštitu okoliša i drugi. Biološka raznolikost izložena je stalnim promjenama kojih je posljedica izumiranje biljnih i životinjskih vrsta. Zato je važno u sve oblike korištenja prostora ugrađivati mjere očuvanja biološke raznolikosti. Očuvanje biološke raznolikosti temelji se na zaštiti okoliša te posebno na očuvanju zaštićenih dijelova prirode. Zakonom o zaštiti prirode su zaštićene i pojedine biljne i životinjske vrste - rijetke vrste u Hrvatskoj i vrste na očuvanje kojih nas obvezuju međunarodni sporazumi.

3.7.6. MJERE ZAŠTITE KRAJOBRAZA

U problem zaštite čovjekove okoline ulazi i problematika zaštite ruralnog krajobraza. Proces i oblici degradacije krajobraza su: uništavanje i degradacija vegetacijskog pokrivača, zapuštanje antropogenog krajobraza te degradiranje krajobraza eksploatacijom, deponijima, deponijima građevinskog materijala. Problem se očituje u više razina: kao vizualno-estetski - siromašenje autohtonog tradicijskog izgleda; kao ekološko-ekonomski - dovoljno neangažiranje prirodnih i stvorenih resursa društva i kao kulturološka - postupno gubljenje materijalne kulture jednog društva. Predlaže se tradicionalni ruralni pejzaž čuvati kao posebnu kulturološka, estetsku, ekološku i ekonomsku vrijednost te posebno njegove posebnosti i prostorni obuhvat.